



» www.rsyd.dk

Årsrapport 2024

Ledelses- og regnskabsberetning



Region Syddanmark

Indholdsfortegnelse

Ledelsesberetning	2
Beretninger	
Sundhed	15
Social og Specialundervisning	26
Regional Udvikling	31

Ledelsesberetning

Solidt fundament for sundhedsreformen

Efter flere vanskelige år med rekrutterings- og fastholdelsesudfordringer, forhøjet sygefravær samt fordyrende løsninger til eksterne vikarer, over- og merarbejde vendte udviklingen i 2024.

Det er væsentlige forudsætninger for udvikling af kvaliteten i patientbehandlingen samt forbedringer i ventetiderne til behandling og udredning. Region Syddanmark har således også i 2024 nået målene for ventetid til behandling og overholdelse af udredningsrettet fra aftalen om akutpakken.

Aktiviteten er dog ikke tilbage til niveau med tiden før COVID-19, men det afspejler også, at patienterne ses på nye måder: Fysiske fremmøder bliver til virtuelle kontakter, indlæggelser erstattes af ambulante besøg og flere patienter håndteres før de kommer til sygehuset.

Udsøgningen til private hospitaler var i 2024 fortsat på et historisk højt niveau. På den ene side har det været afgørende for, at regionen har kunnet nå målene i akutpakken og nedbringe ventetidspuklen efter COVID og sygeplejerskestrejke. På den anden side bliver det en vigtig opgave i de kommende år at regionens sygehuse sikrer tilstrækkelig udrednings- og behandlingsaktivitet til at overholde patientrettigheder mv., så forbruget på private sygehuse normaliseres.

Årets begyndte med høje vækstrater inden for praksisområdet, og en bekymring for, at særligt udgiftsudviklingen vedr. medicintilskud på sigt ville nødvendiggøre betydelige omkostningstilpasninger inden for det samlede sundhedsområde. Efter indgåelse af aftale om prisfald på diabetespræparatet Ozempic er væksten siden faldet, ligesom udgifterne til alment praktiserende læger har stabiliseret sig efter en realvækst på 5 pct. i 2023. Hertil kommer, at forsyningssituationen vedr. Ozempic er forbedret, hvilket har bidraget med yderligere prisfald.

I november 2024 har et bredt flertal i Folketinget indgået en aftale om sundhedsreform, der skal styrke sundhedsvæsenet og rykke det tættere på borgerne. Nye sundhedsråd, en lægereform, kronikerpakker og integration mellem somatik og psykiatri er centrale elementer i en reform, der skal sikre, at alle har adgang til sundhedstilbud af høj kvalitet, og at borgere med en kronisk sygdom får bedre og mere sammenhængende behandling. Der er tale om en meget omfattende reform, som kommer til at præge sundhedsvæsenets udvikling, de næste mange år.

Arbejdet med sundhedsreformen kommer derfor også til at fylde meget politisk, administrativt og i klinikken de kommende år. I 2024 er sporene for arbejdet lagt og arbejdet med at skabe rammerne for den nye organisation er kommet godt fra start.

På Regional Udviklings område er arbejdet med at lægge spor ud for den nye og mere fokuserede opgave regionerne fremover skal løse på dette område i lyset af sundhedsreformen også i gang. Dette arbejde kommer også til at fylde i årene fremover.

I november 2024 blev der også indgået en aftale om OHPT om en revideret aftale og tidsplan, som sikrer fremdriften i byggeriet. Den nye tidsplan indebærer driftsstart ultimo 2027. Fordyrelsen af projektet søges lånefinansieret.

Regnskabet for 2024 – både udviklingen i økonomi og aktivitet – viser markante forbedringer, og det er således grundlæggende sunde, veldrevne enheder, der skal arbejde med den nye organisering af sundhedsvæsenet.

Positivt driftsresultat

De samlede driftsomkostninger er på 30.565,8 mio. kr. Finansieringen udgør i alt 31.197,1 mio. kr.

Regionernes budgetter og regnskaber opstilles efter omkostningsbaserede principper. Med i en vurdering af driftsresultaterne hører derfor, at der heri indgår *beregnete* omkostninger – fx afskrivninger og hensættelser – som ikke repræsenterer et træk på likviditeten her og nu. Omvendt skal finansieringen vedr. Sundhed og Regional Udvikling alene dække *udgifterne* – og altså ikke beregnede omkostninger – *til både drift og anlæg*, svarende til likviditetstrækket i året.

For Social og Specialundervisning samt Regional Udvikling gælder desuden, at resultaterne skal vurderes i sammenhæng med tidligere års resultater, da de to områder over tid skal være i økonomisk balance.

Ledelsesberetning

Regionens virksomhed omfatter tre hovedområder:

- Sundhed
- Social og Specialundervisning
- Regional Udvikling.

hver med sin særskilte finansiering.

Sundhed finansieres af bloktilskud fra staten samt resultatafhængigt bidrag fra staten og aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne. Regional Udvikling finansieres af bloktilskud fra staten og udviklingsbidrag fra kommunerne. Social og Specialundervisning finansieres via takstbetaling fra kommunerne.

Der er tale om tre adskilte kasser. Finansiering til ét område må ikke bruges til andet formål. Der kan altså ikke prioriteres på tværs af de tre områder.

I de tre områders resultater indgår deres respektive andele af Fælles formål og administration samt Renter.

Omkostningerne til Fælles formål og administration er godt 19 mio. kr. lavere end budgetteret.

Som udgangspunkt genbevilges mer-/mindreforbrug på drift og anlæg i 2025.

Budget- og aftaleoverholdelse

De årlige økonomiaftaler med regeringen angiver de ydre rammer og vilkår for regionernes virksomhed.

Aftalerne fastlægger bl.a. udgiftslofter for Sundhed hhv. Regional Udvikling. Regionerne har i budgetterne i alle år siden 2007 overholdt aftalerne.

Alle tre hovedområder har fra starten været omfattet af krav om balance, så finansieringen over tid skal være lig med eller større end omkostningerne.

Regionens økonomiske planlægning samt løbende opfølgning og styring har fokus på såvel budget- som aftaleoverholdelse.

Budgetloven

Med budgetloven videreføres de to udgiftslofter for Sundhed og Regional Udvikling. Samtlige driftsudgifter på de to områder, ekskl. renter, er omfattet af lofterne, som gælder for de fem regioner under ét.

Samtidig er – formelt – introduceret fireårige udgiftslofter. I praksis indebærer det imidlertid ikke længere planlægningshorisont for regionerne, da råderum i de samlede offentlige udgifter i overslagsårene er del af den statslige ramme. Tværtimod opgøres overholdelse af udgiftslofterne i et étårigt perspektiv, understøttet af sanktioner. Mindreforbrug i forhold til driftsloftet ét år gør det altså ikke muligt at afholde merudgifter i efterfølgende år med henvisning til tidsforskydninger eller opsparing. Desuden anskues udgiftslofterne for drift og anlæg hver for sig. Det er altså heller ikke muligt at overføre et evt. råderum på driften til anlæg.

Udjævning af udsving i udgifterne mellem år

Med budgetloven udgør udsving i overførsler til året hhv. fra året derfor en styringsmæssig udfordring. Muligheden for at håndtere udsving/periodisering af udgifter over år, fx som følge af forsinkelse i planlagte aktiviteter, og altså overføre mindre-/merforbrug er imidlertid helt central for at fastholde hensigtsmæssig økonomisk adfærd på alle niveauer i regionen.

Regionen fastholder derfor overførselsadgangen; på Sundhed dog således, at genbevillinger vedr. driften ud over 1 pct. af nettobudgettet skal begrundes konkret og tidspunkt for anvendelse heraf aftales.

Grundet størrelsen af den samlede økonomi på sundhedsområdet svarer tilfældige udsving eller periodeforskydninger på +/- 1 pct. til +/- 300 mio. kr., som altså skal håndteres inden for udgiftsloftet i det enkelte år.

Enkelte, store udgiftsposter budgetteres ud fra et stabilitets- og forsigtighedsprincip. Det gælder fx behandling på fremmede sygehuse, hvor den faktiske udgiftsudvikling er vanskelig at forudsige og styre.

Formålet er at have "værn" mod uforudsete, negative udgiftsudsving i året. Ikke blot i forhold til konkrete formål, men også bredere i forhold til det samlede sundhedsområde, herunder sygehusmedicin og medicin-tilskud. Som led i den løbende opfølgning og styring skal "værnet" minimere risikoen for, at regionsrådet i budgetåret skulle blive nødsaget til at iværksætte "stop-go"-initiativer for at overholde udgiftsloftet.

Ledelsesberetning

Også andre tiltag sigter på at udjævne udsving i udgifterne såvel i året som mellem år i forhold til vanskeligt styrbare udgiftsområder.

Fx er etableret en intern forsikringsordning vedr. patientskadeerstatninger for at give større budgetsikkerhed, da indbetalingen hertil i året dermed ligger fast. Budgetsikkerheden er også øget via en indbetalt "forskudspræmie". En uforudset stigning i et enkelt år kan dermed håndteres uden ekstraordinær præmieindbetaling. På tilsvarende vis er pensionsforpligtelsen ad flere omgange genforsikret for grupper af tjenestemænd for at dæmpe stigningen i udgifterne hertil fremadrettet.

Ligeledes er indfriet leasingforpligtelser vedr. medicoteknisk apparatur m.v.

Som modtræk mod de forsinkelser, som overførsler repræsenterer i forhold til udgiftsloftet i det enkelte år, arbejdes aktivt med at fremrykke planlagte og budgetterede initiativer. Det gælder fx indkøb af medicin og lægelige artikler, anskaffelser samt renoveringer og vedligehold, energioptimering og klimatilpasning m.v.

Tilsvarende søges midlertidige råderum i det enkelte år i videst muligt omfang anvendt til at konsolidere regionens samlede økonomi – drift og anlæg – i såvel det kommende som efterfølgende år.

Siden 2018 har denne konsolideringstilgang til regionens flerårige, økonomiske planlægning og styring desuden haft et mere strategisk sigte. Indflytning på og ibrugtagning af Nyt OUH er således forbundet med betydelige engangsudgifter på op til 1 mia.kr. til fx selve flytningen, dobbeltdrift på to matrikler i en periode m.v., hvilket skal håndteres inden for regionens udgiftsloft de(t) pågældende år. For at kunne håndtere dette er det derfor nødvendigt at ændre periodiseringen af forbruget på centrale rammer m.v. Den kommende flytning medfører derfor behov for at fremrykke andre udgifter til perioden frem mod ibrugtagningen i 2027 for på den måde at "spare op", så der er økonomisk råderum til flytterelaterede udgifter m.v. i årene efter.

Fortsat aftaleoverholdelse

Resultatet for Sundhed ligger 0,3 mio. kr. under regionens andel af det aftalte udgiftsloft for 2024.

Resultatet for Regional Udvikling svarer til regionens andel af det aftalte udgiftsloft.

Regnskabet for det sociale område viser et underskud på 16,1 mio.kr. Området skal hvile i sig selv, og underskuddet skal derfor håndteres via tilpasninger af omkostningerne eller taksten.

Lavere investeringsniveau end forudsat

Anlægsudgifterne er på i alt 1.722 mio. kr. brutto, hvoraf kvalitetsfondsbyggeriet Nyt OUH tegner sig for 1.126 mio. kr. Under øvrige anlægsarbejder ses forsinkelser vedr. de medicotekniske genanskaffelser til Nyt OUH. I årene omkring indflytningen vil det forventeligt indebære overskridelser af rammerne for øvrigt anlæg.

Herudover er medicoteknisk apparatur m.v. i størrelsesordenen 220 mio. kr. anskaffet via leasing og dermed indarbejdet i driftsregnskabet.

Store igangværende byggeprojekter

Regionen har fået støtte fra den statslige kvalitetsfond til tre byggerier:

- **Udbygning/modernisering af Kolding Sygehus:** Afsluttet i 2017 inden for den meddelte ramme.
- **Udbygning af Aabenraa Sygehus:** Afsluttet i 2021 med en overskridelse på 12 mio. kr. i forhold til den meddelte ramme, svarende til 0,8 pct.
- **Nyt OUH:** Regionsrådet har november 2024 indgået aftale med Odense Hospital Project Team (OHPT) om plan for færdiggørelsen af projektet, der sikrer den nødvendige fremdrift. Den reviderede tids- og flytteplan for projektet indebærer, at størstedelen af Nyt OUH afleveres successivt fra juli 2026 til februar 2027. Efter aktiviseringsperiode med forberedelse og test af bygningerne samt træning af personale forventes driftsstart ultimo 2027.
I sammenhæng med den reviderede tids- og flytteplan har regionsrådet november 2024 godkendt, at Indenrigs- og Sundhedsministeriets anmodes om en udvidelse af budgetrammen for projektet med 985 mio.kr., herunder indgår 250 mio.kr. til styrkelse af projektets reserver. Budgetudvidelsen søges finansieret via en låneramme.

Støtten fra kvalitetsfonden udgør ca. 60 pct., mens regionen selv finansierer resten, heraf 12,5 pct. via lån.

Ledelsesberetning

Det fjerde akutsygehus – i Esbjerg – fik ikke støtte og finansieres derfor af regionens egne anlægsmidler. Det gjaldt også ombygning af den del af Kolding Sygehus, som ikke var del af kvalitetsfondsbyggeriet.

Uagtet kvalitetsfondsbyggeriernes størrelse omfatter de kun en del af regionens samlede bygningsmasse og kan ikke stå alene. Som supplement til de fire store akutsygehuse omdannes sygehuse i Vejle, Svendborg og Sønderborg derfor parallelt hermed til specialsygehuse.

Heller ikke projekter på psykiatriområdet opnåede støtte fra kvalitetsfonden. Regionsrådet besluttede derfor i 2010 at fremrykke investeringer for dels at forbedre forholdene for patienter og medarbejdere, dels at høste driftsmæssige gevinster tidligere end forudsat.

Udbygning af retspsykiatrien samt nye afdelinger i Aabenraa, Esbjerg og Odense er derfor finansieret af egne midler. Den nye psykiatriske afdeling i Vejle er gennemført som OPP for at fremskynde etableringen. Også voksenpsykiatrien i Nyt OUH og dele af ny køkkenfunktion i Odense gennemføres som OPP.

Voksenpsykiatrien ved Nyt OUH afleveres til regionen ultimo marts 2025, hvorefter indflytning, test, ibrugtagning af bygningen samt udbedring af eventuelle fejl og mangler vil pågå. Det er ikke vurderet hensigtsmæssigt at flytte den voksenpsykiatriske døgnfunktion før det nye OUH ibrugtages, primært af hensyn til sammenhæng med den fælles akutmodtagelse og af sikkerhedsmæssige hensyn. Center for Digital Psykiatri og forskerfunktioner vil dog flytte til de administrative funktioner i Voksenpsykiatriens bygninger fra efteråret 2025.

Løbende behov for (gen)investeringer i apparatur og it

Værdien af regionens samlede kapitalapparat udgør 14,3 mia. kr. Ud over en meget stor bygningsmasse er sygehusvæsenet også karakteriseret ved at være meget kapitalintensivt, hvad angår apparatur og it m.v.

Der er derfor behov for løbende at udskifte medicoteknisk apparatur m.v. Dels fordi det ofte har en relativ kort, teknologisk levetid, dels af hensyn til patientsikkerheden og kvaliteten i behandlingen. Hertil kommer behovet for at nyanskaffe apparatur, bl.a. fordi nye behandlingstilbud ofte forudsætter investeringer.

Investeringerne bidrager samtidig til mere effektive arbejdsgange m.v. og understøtter på den måde sygehusenes omkostningseffektivitet. Det gælder også forbedringer af arbejdsmiljø, klima- og energistandarder m.v.

Den elektroniske patientjournal EPJ SYD er implementeret på alle enheder, og er fuldt opgraderet på niveau med de øvrige vstdanske regioner. Hertil kommer andre investeringer i it, digitalisering samt cybersikkerhed, bl.a. som led i den strategi og de pejlemærker, der er aftalt med regeringen i de årlige økonomiaftaler.

Pengestrøm og likviditet

Opgørelsen af pengestrømme viser, hvordan drift, investeringer samt finansiering m.v. i året påvirker regionens likviditet.

I det omkostningsbaserede driftsresultat indgår som nævnt beregnede omkostninger, der ikke her og nu udgør et træk på likviditeten. Det gælder fx afskrivninger, optjente feriepenge og hensættelser til pension til tjenestemandsansatte. Fratrukket disse påvirker driften likviditeten i positiv retning med 1.150,8 mio. kr. Omvendt indebærer investeringer i bygninger, apparatur og it m.v. et træk på likviditeten på 613,2 mio. kr.

Øvrige likviditetsforskydninger udgør -821,7 mio. kr. Ud over forskydninger i kortfristede tilgodehavender indgår heri også hensættelse til kvalitetsfondsbyggeriet og forbrug heraf samt øvrige finansielle poster.

Likviditet

Likviditeten er på 2.003,7 mio. kr. ved udgangen af 2024. I gennemsnit for hele 2024 – dvs. opgjort efter den såkaldte kassekreditregel – har likviditeten været på 2.417,3 mio. kr., hvilket er ca. 400 mio.kr. højere end året før.

Ledelsesberetning

Balancesum på 20 mia. kr.

Ved udgangen af 2024 er regionens samlede balance på ca. 20 mia. kr.

Regionens bygninger med apparatur, inventar m.v. repræsenterer en samlet værdi på godt 14,3 mia. kr. Værdien heraf er faldet en smule i 2024. Det skyldes primært, at et fald i værdien af regionens eksisterende bygningsmasse ikke helt modsvares af værdiforøgelse på igangværende anlægsarbejder.

Varebeholdninger er faldet til en værdi lidt under 0,5 mia. kr.

Kortfristede tilgodehavender er faldet en smule og udgør godt 1,7 mia. kr. Den kortfristede gæld er faldet med ca. 0,5 mia. kr. til 4,9 mia. kr., hvoraf feriepenge tegner sig for godt 1,2 mia. kr.

Langfristede tilgodehavender udgør ca. 1,1 mia. kr. og omfatter bl.a. deponerede midler til finansiering af kvalitetsfundsbyggerier.

Den langfristede gæld udgør i alt ca. 5,5 mia. kr., hvoraf restgæld vedrørende lån optaget i 2021 til betaling af optjente feriemidler udgør ca. 1,2 mia. kr., og restgæld vedrørende lån optaget siden 2014 angående delvis egenfinansiering af regionens kvalitetsfundsbyggerier udgør ca. 1,2 mia. kr. Endvidere udgør gæld vedrørende leasingaftaler ca. 1,1 mia. kr.

Der er i 2024 optaget lån på 137 mio. kr. til delvis refinansiering af afdrag.

Hensættelser udgør ca. 3,1 mia. kr., som er et fald på godt 400 mio. kr. Hovedparten vedrører pensionsforpligtelsen over for ansatte tjenestemand. Øvrige hensættelser vedrører arbejdsskader og patienterstatninger samt meddelte tilsagn til tredje part vedr. projekter under Regional Udvikling.

Regionens egenkapital er vokset til godt 5,9 mia. kr. ved årets udgang, inkl. overførte resultater vedr. tidligere år.

Mål og resultater

Nationale mål for sundhedsvæsenet

Regeringen, Danske Regioner og KL indgik i 2016 en politisk aftale om otte nationale mål for sundhedsvæsenet. De nationale mål skal sikre, at sundhedsvæsenets forskellige aktører arbejder i en fælles retning mod højere kvalitet, og gøre det lettere at overskue, hvor der er behov for forbedringer.

De otte nationale mål omfatter såvel kvalitetsmål som mål for sundhedsvæsenets udvikling og er:

- Bedre sammenhængende patientforløb
- Styrket indsats for kronikere og ældre patienter
- Forbedret overlevelse og patientsikkerhed
- Behandling af høj kvalitet
- Hurtig udredning og behandling
- Øget patienttilfredshed
- Flere sunde leveår
- Mere effektivt sundhedsvæsen.

Statusrapporten, der udarbejdes én gang om året, er en årlig temperaturmåling på tilstanden i det danske sundhedsvæsen.

Resultaterne for sundhedsvæsenet i Region Syddanmark ligger over landsgennemsnittet på 18 ud af 49 målepunkter og på niveau hermed på yderligere 6. Overordnet set går udviklingen den rigtige vej for hovedparten af målepunkterne.

Årets tema er forebyggelse, og rapporten indeholder en række cases fra regioner og kommuner, der illustrerer, hvordan de arbejder med forebyggende indsatser.

Danmarks bedste hospitaler og behandlingssteder

Den uafhængige nyhedsavis om sundhedssektoren *Dagens Medicin* kårer hvert år Danmarks bedste hospitaler, baseret på kliniske data om behandlingskvaliteten samt patienttilfredshed. Derudover har danske

Ledelsesberetning

speciallæger hjulpet Dagens Medicin med at finde frem til de bedste i hver kategori. Psykiatriområdet indgår ikke i kåringen.

Også i 2024 rangerer regionens sygehuse flot på ranglisten over Danmarks bedste hospitaler og behandlinger. Faktisk kåres sygehuse i Region Syddanmark til Danmarks bedste sygehuse i to ud af tre kategorier

- Vejle Sygehus er kåret som Danmarks bedste mellemstore hospital efterfulgt af Esbjerg Sygehus og Sønderborg Sygehus.
- Svendborg Sygehus er kåret som Danmarks bedste mindre hospital

I alt vurderer Dagens Medicin, at 23 af Danmarks bedste behandlinger ligger i Region Syddanmark.

Landsdækkende undersøgelse af patienttilfredshed – LUP

Næsten en halv million patienter og fødende kvinder – heraf knapt ca. 120.000 fra Syddanmark – har givet feedback på de oplevelser, de har haft i forbindelse med et besøg på hospitalet i 2024.

Den årlige status for LUP 2024 består af tre delundersøgelser, der tilsammen rummer fem patienttyper:

- **LUP Somatik 2024:** 88 pct. af patienterne i Syddanmark er i høj eller meget høj grad tilfredse samlet set, hvilket svarer til resultatet på landsplan.
- **LUP Radiologi 2024:** 94 pct. af patienterne i Syddanmark er i høj eller meget høj grad tilfredse samlet set mod 93 pct. på landsplan.
- **LUP Fødende 2024:** 84 pct. af fødende kvinder i Syddanmark er i høj eller meget høj grad tilfredse med fødselsforløbet samlet set mod 86 pct. på landsplan.

LUP Psykiatri 2024 består af flere delundersøgelser blandt patienter og pårørende:

- **LUP Psykiatri 2024 Patienter, voksne:** 75 pct. af patienterne i Syddanmark er i høj eller meget høj grad tilfredse samlet set mod 74 pct. på landsplan.
- **LUP Psykiatri 2024 Patienter, B&U:** 77 pct. af patienterne i Syddanmark er i høj eller meget høj grad tilfredse samlet set mod 76 pct. på landsplan.
- **LUP Psykiatri 2024 Patienter, retspsykiatri:** 48 pct. af patienterne i Syddanmark er i høj eller meget høj grad tilfredse samlet set mod 51 pct. på landsplan.
- **LUP Psykiatri 2024 Pårørende, B&U:** 82 pct. af de pårørende i Syddanmark er i høj eller meget høj grad tilfredse samlet set, hvilket svarer til resultatet på landsplan.
- **LUP Psykiatri 2024 Pårørende, voksenpsykiatrien:** 55 pct. af de pårørende i Syddanmark er i høj eller meget høj grad tilfredse samlet set mod 56 pct. på landsplan.

LUP Præhospital: 94 pct. af patienterne er i høj eller meget høj grad tilfredse med det samlede forløb mod 93 pct. på landsplan.

Tilfredsstillende resultat

Også i 2024 har der været budget- og aftaleoverholdelse for Sundhed og Regional Udvikling.

Alle fem sygehuse fremviser i 2024 positive driftsresultater. Resultaterne afspejler bl.a., at der har været iværksat nødvendige handlingsplaner for at sikre balance, herunder fx

- forsinkelse eller udskydelse af planlagte og prioriterede initiativer m.v.,
- kvalificerede ansættelsesstop,
- skærpede af adgang til brug af eksterne vikarer og
- indgåelse af aftaler om over- og merarbejde.

Desuden afspejler resultaterne tilpasninger til fremtidige, nye driftsniveauer, når effektiviseringsgevinsterne ved at tage nye sygehusbyggerier i brug skal indhøstes. På OUH er indarbejdet budgetreduktioner på afdelingerne med henblik på at sikre en gradvis indfasning af effektiviseringskravet, der skal afleveres 12 måneder efter driftsstart. I lyset af forsinkelserne i byggeriet er aftalt en langsommere indfasning af effektiviseringskravet, der samtidig har skullet understøtte de nødvendige forbedringer i udredningsretten og behandlingsgarantien.

Aktiviteten på egne sygehuse er stort set uændret i forhold til 2023, og er fortsat ca. 7 pct. under niveauet før COVID-19. Midlerne i regeringens akutpakke til afvikling af pukler og ventelister på landets sygehuse har derfor skullet finansiere en høj udsøgning til private hospitaler og speciallægepraksis.

Ledelsesberetning

Omvendt har regionens udgifter til vanskeligt forudsigelige og styrbare område som særlig dyr sygehusmedicin, respiratorhjælp og sygehusbehandling i andre regioner været forholdsvis afdæmpet.

Ved udgangen af 2023 og i begyndelsen af 2024 lå udgifterne til praksisområdet – til speciallægehjælp, alment praktiserende læger og ikke mindst tilskudsmedicin – markant over det forventede og budgetterede for området. Det til trods for at praksisområdet blev tilført en realvækst på over 300 mio.kr. i budget 2024. Den efterfølgende aftale om en prisnedsættelse på Ozempic og en afdæmpet vækst for yderne under praksisområdet, herunder særlig almen lægehjælp, har bidraget væsentligt til et samlet mindreforbrug på området i 2024.

Som effekt af konsolideringen af regionens samlede økonomi i 2023 er frigjort midler, der har gjort det muligt i 2024 bl.a. at reservere midler til regionens medfinansiering af akutplanen til pukkel- og ventelisteafvikling og senere på året ekstraordinært frigive 150 mio.kr. til iværksættelse af renoveringsarbejder og apparaturudskiftning på regionens sygehuse.

Også i 2024 har det været muligt fortsat at konsolidere regionens økonomi. Som led i den langsigtede økonomiske politik er således fremrykket indkøb og anskaffelser samt genforsikret pensionsforpligtelser, hvilket bidrager til at lette pres på de samlede økonomiske rammer – drift og anlæg – i de kommende år, ikke mindst for at tilvejebringe det ønskede og nødvendige råderum til at håndtere engangsudgifter frem mod indflytningen på Nyt OUH inden for udgiftsloftet i pågældende år.

På den baggrund vurderes det samlede resultat for 2024 for Region Syddanmark overordnet set at være meget tilfredsstillende.

Ved indgangen til 2025 har regionen fortsat en stabil driftsøkonomi i balance. Resultatet udgør dermed et solidt udgangspunkt for at håndtere de udfordringer, som regionen står over for.

2025: Aftale om sundhedsreform

Implementering af sundhedsreform

Regeringen præsenterede november 2024 sammen med SF, De Radikale, De Konservative og Danmarksdemokraterne en ny sundhedsreform. Reformen skal sikre, at alle har adgang til sundhedstilbud af høj kvalitet, og at borgere med en kronisk sygdom får bedre og mere sammenhængende behandling. Regionerne får ansvar for sundheds- og omsorgspladser i alle kommuner, ansvar for akutsygepleje i alle kommuner og ansvar for hjemmebehandlingsteams. Herudover får regionerne ansvaret for den patientrettede forebyggelse og dele af rehabiliteringen.

Med reformen etableres nye sundhedsråd, der skal understøtte et stærkere og mere sammenhængende sundhedsvæsen. Den nye organisering af sundhedsvæsenet træder i kraft pr. 1. januar 2027.

Forud for opstarten skal reformen forberedes både nationalt med vedtagelse af de nødvendige lovændringer, og regionalt med udarbejdelse af delingsaftaler, indgåelse af aftale med regeringen og KL om kompensation for udgifterne til de nuværende kommunale opgaver, etablering af forberedende råd/udvalg pr. 1 januar 2026 mv.

I Region Syddanmark følger forberedelsen tre implementeringsspor:

- **Spor 1.** Få den overordnede organisation på plads, herunder udarbejde forslag til:
 - Styrelsesvedtægt
 - Integration af psykiatri og somatik
 - Ledelses og stabsunderstøttelse
 - Finansieringsmodel
 - Almen medicinsk tilbud og praksisområde i øvrigt.

Målet er at have organisationen klar til nye opgaver i 2026, herunder nyt regionsråd og forberedende sundhedsudvalg.

- **Spor 2.** Opgaveoverdragelsen fra kommunerne, herunder indgåelse af delingsaftaler med de 22 kommuner i regionen, virksomhedsoverdragelse og inddragelse af de faglige organisationer.

Ledelsesberetning

Arbejdet forventes at starte op i efteråret 2025 med afsæt i nationale udmeldinger om principper mv. for gennemførelse af arbejdet.

- **Spor 3.** Visionsarbejdet og det strategiske arbejde, herunder udarbejdelse af nærsundhedsplaner

Arbejdet påbegyndes i 2027.

Udfordringer Ved indgangen til 2025 over for en række udfordringer, som er uafhængige af sundhedsreform. Udfordringer af primært økonomisk karakter omfatter bl.a.:

- **Overførselsomfang**

De samlede overførsler udgør ca. 2 pct. af sundhedsområdets samlede driftsbudget.

Budgetlovens snævre, ét-årige perspektiv betyder imidlertid, at større udsving i overførsler til det enkelte år hhv. fra året udgør en særlig, styringsmæssig udfordring. I praksis må en del af effekten af den løbende konsolidering i første omgang derfor reserveres til at "inddæmme" risikoen for et lavere overførselsomfang til efterfølgende år, hvilket kan forsinke mulighederne for ekstraordinære prioriteringer, indtil der foreligger sikrere prognoser for årets forventede resultat.

- **Løbende (gen)investeringer i apparatur m.v.**

Regionens samlede, medicotekniske "apparaturpark" har en anskaffelsesværdi på over 4,6 mia. kr. Givet en teknisk/teknologisk levetid på 10-11 år betyder det årlige (gen)investeringer i størrelsesordenen 400 mio. kr. alene for at fastholde værdien og funktionaliteten heraf og undgå efterslæb, akutte/drifts-kritiske nedbrud m.v. Hertil kommer egentlige nyinvesteringer, bl.a. affødt af nye behandlingstilbud. Holdt op mod det aktuelle anlægsloft vil apparaturanskaffelser altså i betydeligt omfang skulle finansieres via driften som leasing, bl.a. i sammenhæng med den løbende konsolidering.

- **Indflytning på Nyt OUH**

Frem mod ibrugtagning af nye sygehusbyggerier skal forudsatte effektiviseringsgevinster gradvist realiseres. I forhold til Nyt OUH skal samtidig afholdes engangsudgifter på tæt på 1 mia. kr. mio. kr. til planlægning og gennemførelse af selve flytningen, dobbeltdrift i en periode på to matrikler m.v. I budgetlovens snævre, étårige perspektiv skal dette ske inden for det aftalte udgiftsloft for de enkelte år. Regionens langsigtede, økonomiske planlægning de seneste år har derfor bl.a. haft som mål via bl.a. løbende konsolidering at "spare op" ved at frigøre råderum hertil inden for drift og anlæg.

- **Langsigtet løsning på håndtering af afdrag på langfristet gæld**

Lån vedr. indbetaling af feriemidler hhv. egenfinansiering af kvalitetsfondsbyggerier betyder, at regionernes årlige afdrag vokser. I udgangssituationen betyder det et træk på likviditeten, der over tid uvægerligt vil bringe denne i konflikt med budgetlovens krav om minimum 1.000 kr. pr. indbygger i gennemsnit over de seneste tolv måneder.

- **Et historisk højt niveau for udsøgning til privathospitaler.**

I 2024 var der fortsat et historisk højt niveau af udgifter til private hospitaler på ca. 180 mio. kr. Det afspejler i vidt omfang, at de private sygehuse har bidraget til at nedbringe ventetider til udredning og behandling. Selvom kurven for udsøgning til private sygehuse er knækket er der behov for at regionens egne sygehuse leverer tilstrækkelig behandlingskapacitet til, at forbruget på private sygehuse normaliseres på bæredygtigt niveau. Alle sygehuse arbejder målrettet hermed.

Ledelsesberetning

Personale

Region Syddanmarks dygtige medarbejdere arbejder hver dag og nat for at gøre en forskel for borgerne i regionen.

Sundhedsvæsenet udfordres af den demografiske udvikling med et stigende antal ældre og et arbejdsmarked med små årgange samtidig med øget efterspørgsel på behandling. Det skaber et behov for at løse opgaverne på nye måder sideløbende med, at regionen udvikler arbejdsmiljø og trivsel.

Pejlemærker

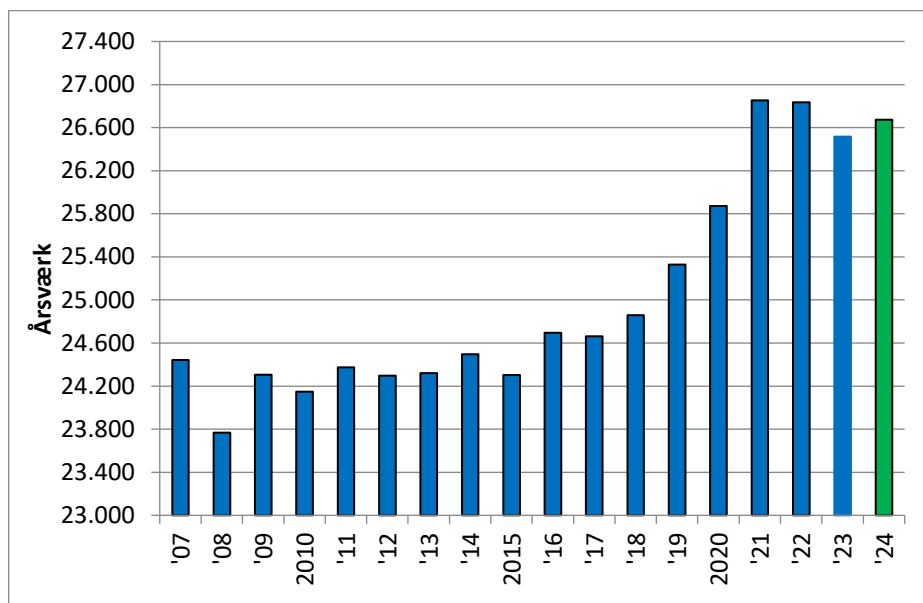
Syv personalepolitiske pejlemærker udgør en fælles ramme for regionens indsats for at være en god arbejdsplads med høj trivsel og god opgaveløsning til gavn for patienter og borgere. Alle pejlemærker har til formål at styrke arbejdsmiljø og trivsel, da løbende forbedringer af arbejdsmiljøet og trivslen på regionens sygehuse er afgørende for vores evne til at kunne fastholde og rekruttere nye kolleger:

1. Vi skaber rammerne for et godt og velfungerende arbejdsliv
2. Vi prioriterer vagtudynding og god vagtplanlægning
3. Vi arbejder tværfagligt på sengeafdelingerne og andre områder for at give patienten den bedste behandling
4. Vi styrker sammenhængen mellem klinisk arbejde og udviklings-, kvalitets-, uddannelses-, forsknings- og koordinationsarbejde
5. Vi styrker overgangen fra uddannelse til arbejdsliv
6. Vi prioriterer rammerne for god ledelse
7. Vi prioriterer udviklingen af vores MED-samarbejde

Personaleforbrug

Det samlede personaleforbrug i 2024 udgør 26.674 årsværk, eller lidt over niveauet i 2023.

Niveauet afspejler en fortsat stabilisering efter kraftig vækst i årene 2020-2021, især som følge af tilgangen af ansatte i test- og vaccinationsfunktioner. En del af stigningen skal ses i sammenhæng med en generelt forbedret rekrutteringssituation, og modsvares på flere sygehuse af et fald i udgifterne til eksterne vikarer.



Ny overenskomst: Trepartsaftale om rekruttering

Regionernes Lønnings- og Takstnævn (RLTN) og Sundhedskartellet har primo indgået en aftale om fornyelse af overenskomster for bl.a. sygeplejersker, bioanalytikere og radiografer. Med aftalen udmøntes ekstraordinær ramme på i alt 6,8 mia.kr. på landsplan til forbedring af løn og ansættelsesvilkår for udvalgte personalegrupper. Ud over de generelle lønstigninger aftalt i overenskomsterne for offentligt ansatte indeholder overenskomsten nyt vagttillæg, højere særydelser og et anciennitetstillæg til sygeplejersker allerede efter fire års ansættelse.

Ledelsesberetning

Regionens andel af midlerne på 187 mio.kr. i 2024, 398 mio.kr. i 2025 og 529 mio.kr. i 2026 og frem er udmøntet til sygehusene på regionsrådets møde december 2024.

Sygefravær

Sygefraværet har i 2024 været på 5,0 pct., og er dermed faldet med 0,8 pct.-point i forhold til 2023. Udviklingen svarer til, at ca. 100 ekstra årsværk har været til rådighed på regionens enheder.

Der arbejdes med initiativer centralt og decentralt, der kan styrke fremmødet og nedbringe sygefraværet. Målet er et sygefravær på maksimalt 4,1 pct. for regionen under ét.

Fleksibel og gennemsigtig vagtplanlægning

Regionens arbejdspladser arbejder også med at styrke rammerne for en fleksibel og gennemsigtig vagtplanlægning. For at understøtte dialogen om den gode vagtplanlægning, blev der i foråret 2024 gennemført en spørgeskemaundersøgelse i regionen. Resultaterne viser, at vagtplanlægningen har stor betydning for medarbejdernes motivation, tilknytning og trivsel på arbejdet og i privatlivet. Undersøgelsen peger også på, at der kan være potentiale i at arbejde løbende med udvikling af vagtplanlægningen og med at involvere medarbejdere i at tænke nyt omkring mødetider, vagtlængder og løbende tilpasning af vagtplanerne

Høje følelsesmæssige krav

Regionens medarbejdere møder mennesker i nogle af livets allersværeste situationer, og det stiller høje krav til deres indlevelsessevne og overblik. Samtidig skal de kunne håndtere egne følelser og tilpasse deres kommunikation og adfærd til de mennesker, de arbejder med. Høje følelsesmæssige krav i arbejdet kan ikke fjernes. Men i Region Syddanmark arbejder vi med at forebygge og håndtere høje følelsesmæssige krav i arbejdet med mennesker, så de ikke udvikler sig til belastninger på den lange bane.

Ligesom tidligere år, har Regionsrådet igen i budgetaftalen for 2024 prioriteret midler til en række indsatser for at understøtte arbejdet med forebyggelse og håndtering af høje følelsesmæssige krav

Tryghedspakke for medarbejdere i psykiatrien

Det skal være trygt at tage på arbejde som medarbejder i psykiatrien. I aftalen om "En bedre psykiatri - hurtigere behandling til børn og unge, bedre akut hjælp og større tryghed for medarbejderne" er derfor prioriteret midler til indsatser, der kan skabe større tryghed for medarbejderne i psykiatrien. Midlerne skal bl.a. klæde personalet bedre på til at forebygge og håndtere volds- og konfliktsituationer, som kan risikere at munde ud i voldsepisoder.

Regionsrådet har udmøntet engangsmidlerne til seksindsatser, der øger trygheden:

- Indførelse af overfaldsalarmer
- Indkøb af håndscannere
- Hjemtagning af konflikthåndteringskursus for medarbejdere i psykiatrien
- Låse på patienters døre, så patienter kan låse døren indefra
- Eksterne vagter til særlige situationer
- Nedbringelse af tvang og konflikter

Region Syddanmark, den 8. april 2025

Forretningsudvalget / Direktionen

Ledelsesberetning

Resultatopgørelse 2024 – Sammendrag

Mio. kr. Omkostningsbaseret	Sundhed		Social og Specialundervisning		Regional Udvikling		Regionen i alt	
	R2024	R2023	R2024	R2023	R2024	R2023	R2024	R2023
Driftsindtægter	-2.183,3	-2.024,1	-987,2	-873,4	-8,1	-12,4	-3.178,7	-2.909,8
Driftsomkostninger	32.188,8	30.542,2	1.021,2	908,8	534,6	524,1	33.744,5	31.975,0
Drift før finansiering	30.005,5	28.518,1	33,9	35,4	526,4	511,7	30.565,8	29.065,2
Finansiering	-30.650,4	-28.942,3	-17,8	-18,9	-528,9	-513,2	-31.197,1	-29.474,5
Driftsresultat	-645,0	-424,2	16,1	16,4	-2,5	-1,5	-631,3	-409,3

Fortegn: Driftsresultat: - = finansiering større end omkostninger

Pengestrømsopgørelse – Sammendrag

Mio. kr.	Sundhed		Social og Specialundervisning		Regional Udvikling		Regionen i alt	
	R2024	R2023	R2024	R2023	R2024	R2023	R2024	R2023
Driftsresultat	645,0	424,2	-16,1	-16,4	2,5	1,5	631,3	409,3
Likv.virkning af drift	1.121,0	839,2	24,9	9,0	4,9	1,9	1.150,8	850,2
Likv.virkning af invest.	-556,2	-362,9	-57,0	-74,3	0,0	-0,5	-613,2	-437,6
Likv., drift og invest.	564,8	476,3	-32,2	-65,3	4,9	1,5	537,5	412,5
Øvrige likviditetsforskydninger							-821,7	-162,9
Årets samlede likviditetsforskydninger							-284,2	249,6
+ likvid beholdning primo regnskabsåret							2.287,9	2.038,3
Likvid beholdning ultimo regnskabsåret							2.003,7	2.287,9

Balance – Sammendrag

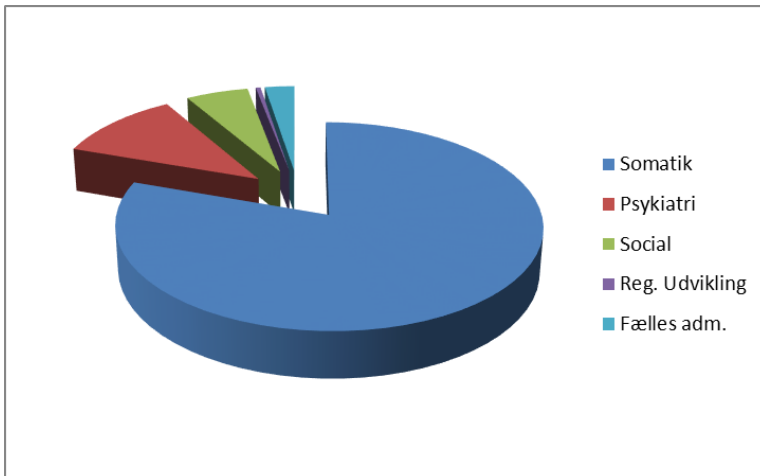
Mio. kr.	Regionen i alt	
	Ultimo	Primo
Immaterielle aktiver	239,9	261,2
Materielle aktiver, inkl. aktiver under udførelse	14.275,5	14.473,3
Aktiver tilhørende fonds og legater	124,9	89,3
Langfristede tilgodehavender	1.101,4	1.054,0
Akkumuleret resultat vedr. Social og Specialundervisning	35,4	19,2
Varebeholdninger / Fysiske anlæg til salg	468,7	554,2
Tilgodehavender hos staten / Kortfristede tilgodehavender i øvrigt	1.719,6	1.825,0
Likvide aktiver	2.003,7	2.287,9
Aktiver i alt	19.969,2	20.564,2
Egenkapital, inkl. driftsresultater overført til næste år	-5.928,4	-5.446,0
Hensatte forpligtelser	-3.078,7	-3.509,2
Passiver tilhørende fonds og legater	-551,5	-555,0
Langfristet gæld	-5.464,8	-5.616,2
Kortfristet gæld til pengeinstitutter, staten og i øvrigt	-4.945,8	-5.437,7
Passiver i alt	-19.969,2	-20.564,2

Detaljerede resultatopgørelser findes i afsnittene for hvert af de tre hovedområder. Endvidere henvises til pengestrømsopgørelse og balance i bilagssamlingen.

Personaleforbrug

Det samlede personaleforbrug er 26.674 årsværk, hvilket er godt 150 flere end i 2023.

Personalefordeling 2024



Sundhed

Sundhed

Positivt driftsresultat

De samlede omkostninger i 2024 er på 30.005,5 mio. kr. Heri indgår Sundheds andel af omkostninger til Fælles formål og administration samt Renter.

Med i en vurdering af driftsresultatet hører, at der heri indgår beregnede omkostninger. Det gælder fx skyldige feriepenge, hensættelser samt afskrivninger, der ikke repræsenterer et likviditetstræk her og nu. Omvendt skal finansieringen alene dække *udgifter* – og altså ikke beregnede omkostninger – *til såvel drift som anlæg* som udtryk for likviditetstrækket i året.

Mer-/mindreforbrug på bevillingsområder i forhold til ajourført budget genbevilges som udgangspunkt i 2025.

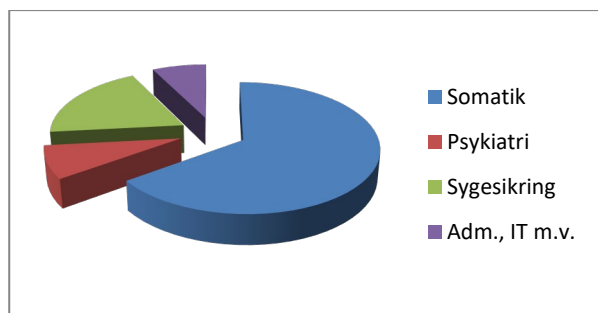
Finansiering

Regionernes udgifter på sundhedsområdet finansieres af bloktilskud og resultatafhængig finansiering, såkaldt nærhedsfinansiering, fra staten samt aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne. Finansieringen udgør i 2024 i alt 30.650,4 mio. kr. I beløbet indgår likviditetstilskud til regionerne med afsæt i en ekstraordinær afdragsforpligtigelse i 2024.

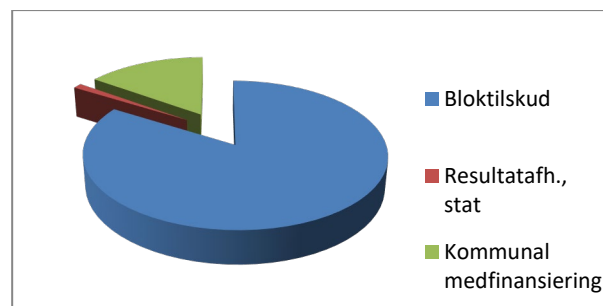
Ved midtvejsreguleringen er bloktilskuddet forøget med 576,9 mio. kr. Heri indgår konsekvenser af lov- og cirkulæreprogrammet (DUT) og andre reguleringer samt en højere pris- og lønudvikling end oprindeligt forudsat.

Jf. økonomaftalen for 2025 foretages ikke efterregulering af den udbetalte nærhedsfinansiering i 2024 som følge af den styrkede aktivitet for at nedbringe ventelister.

Hvad er pengene brugt til?



Hvor kommer pengene fra?



Aftaleoverholdelse

De årlige aftaler med regeringen om regionernes økonomi indeholder et loft for de samlede udgifter til drift vedr. Sundhed. Loftet opgøres udgiftsbaseret og ekskl. renter.

I året er udgiftsloftet korrigeret for konsekvenser af lov- og cirkulæreprogrammet, vaccinationsudgifter samt et højere pris- og lønskøn end oprindeligt forudsat. Herunder indgår virkningen af de aftalte lønstigninger i overenskomstfornyelsen for alle offentligt ansatte og Trepartsaftalen for udvalgte personalegrupper.

Under "andre reguleringer" indgår den såkaldte velfærdshåndsrækning til kommuner og regioner i finansloven for 2024 samt regionens andel af et ekstraordinært løft af sundhedsområdet på 600 mio.kr. på landsplan, som blev aftalt i forbindelse med indgåelse af økonomaftalen for 2025. Desuden indgår kompensation for en ekstraordinær indsats på kræftområdet samt aftalte forbedringer inden for psykiatrien i Aftale om 10-årsplan for psykiatrien mv.

Opr. udgiftsloft , ekskl. renter	28.933,1 mio. kr.
+ revideret pris- og lønskøn	132,7 mio. kr.
+ lov- og cirkulæreprogram (DUT)	36,6 mio. kr.
+ andre reguleringer	347,9 mio. kr.
+ vaccinationsudgifter	58,7 mio.kr.
Ajourført udgiftsloft	29.509,0 mio. kr.
Resultat (udgiftsbaseret, ekskl. renter)	29.508,7 mio. kr.
Difference (+ under udgiftsloft)	0,3 mio. kr.

De samlede udgifter til Sundhed i 2024 ligger altså marginalt – 0,3 mio. kr. – under regionens andel af det aftalte udgiftsloft.

I forlængelse af regnskabsafslutningen for 2023 blev i begyndelsen af 2024 varslet, at udgiftsrammerne for praksisområdet i 2024 ville komme under betydeligt pres. Dette uagtet en samlet budgettilførsel til området på over 300 mio.kr. i budget 2024. Prognoserne var på daværende tidspunkt baseret på ekstraordinært høje vækstrater for medicintilskud, almen lægehjælp og speciallægehjælp i regnskabet for 2023, der fortsatte i begyndelsen af 2024.

April 2024 er aftalt en prisnedsættelse med 34 procent på diabetespræparatet Ozempic med slankende effekt. I kombination med patentudløbet på blodfortyndende medicin har det betydet, at udgiftsudviklingen i 2. halvår 2024 har været markant under forventningerne tidligere på året. Samtidig har realvæksten for ydere under praksisområdet samlet været tæt på nul, hvor den til sammenligning lå på 5-6 procent fra 2022 til 2023.

De generelle forbedringer i prognoserne for praksisområdet skal ses i sammenhæng med, at regionerne med økonomiaftalen for 2025 samtidig fik et ekstraordinært løft på 600 mio.kr., svarende til 127 mio.kr. for Region Syddanmark. Det ekstraordinære løft var bl.a. begrundet i en forventet høj vækst under praksisområdet, herunder særligt medicintilskud.

På det øvrige sundhedsområdet, somatik og psykiatri, er regnskabsresultatet i balance. Samlet set er sygehusenes resultater på niveau med det overførte resultat for 2023, og på svært styrbare udgiftsområder er resultaterne overordnet set på niveau med det forventede og budgetterede. Herunder har regeringens akutpakke sikret den nødvendige finansiering til udsøgningen til privathospitaler. Regeringens akutpakke til pukkel- og ventelisteafvikling udløb i 2024, og således er det nødvendigt at nedbringe udgifterne til området markant i 2025.

De overordnet positive driftsresultater på de store udgiftsområder har ikke bragt budgetværn under Sundhedsområdet under pres, og betyder at der i løbet af året har været muligt at frigive midler til nye indsatsområder. Med det afsæt har regionsrådet på mødet august 2024 ekstraordinært prioriteret 150 mio.kr. til gennemførelse af renoveringsarbejder, anskaffelse af nyt apparatur mv. på sygehusene.

Samtidig har den generelt positive udvikling i regionens økonomi i løbet af året sikret grundlag for videreførelse af regionens langsigtede konsolideringsstrategi.

Konsolidering

Regionens langsigtede, økonomiske strategi lægger vægt på at sikre optimal og hensigtsmæssig udnyttelse af årets udgiftsloft inden for budgetlovens snævre, étårige perspektiv. Et centralt element heri er at udnytte midlertidige råderum i året til fx at fremrykke indkøb og anskaffelser, der under alle omstændigheder skulle være gennemført, for på den måde at lette presset på regionens samlede økonomi – drift og anlæg – i de(t) efterfølgende år.

Som led i denne strategi blev inden for udgiftsloftet i 2023 gennemført konsoliderende tiltag, der omfattede fremrykning af indkøb af medicin og lægelige artikler samt genforsikring af pensionsforpligtelsen i forhold til grupper af tjenestemænd. Effekten heraf er, at der primo 2024 er frigjort råderum i driften på 250 mio. kr.

Hovedparten heraf skal sikre råderummet til at håndtere engangsudgifter ved indflytningen på Nyt OUH, herunder udgifter til selve flytningen, perioder med dobbeltdrift mv., og nødvendiggør således et betydeligt fortsat konsolideringsomfang de kommende år frem mod den planlagte driftsstart ultimo 2027. Herudover har regionsrådet på mødet april 2024 prioriteret 30 mio.kr. af det frigjorte råderum til at finansiere tiltag til pukkelafvikling på regionens sygehuse i 2024

På tilsvarende vis har det været muligt i 2024 at fremrykke indkøb af medicin og lægelige artikler, genforsikre pensionsforpligtelsen vedr. tjenestemandsansatte samt indfri en del af regionens samlede leasingforpligtelser. Til sammen frigør disse initiativer 267 mio. kr. på driften for 2025. Hertil kommer frigjorte rådighedsbeløb på regionens anlægsrammer for 133 mio.kr., der primært realiseres ved konvertering mellem drift og anlæg.

I budget 2025 er forudsat, at effekten af denne konsolidering finansierer engangsudgifter for 40 mio. kr. i aftalen om budget 2025. Den resterende effekt af konsolideringen er reserveret til Nyt OUH.

Lavere investeringsniveau end forudsat

De årlige økonomiaftaler indeholder dels et forventet afløb vedr. kvalitetsfondsstøttede sygehusbyggerier, dels et loft for øvrige anlægsudgifter (brutto).

For kvalitetsfondsbyggeriet Nyt OUH afspejler afløbet i 2024 en øget fremdrift, hvor forbruget i 2024 er endt på 1.126 mio. kr. Det er 28 mio. kr. mindre end forudsat i økonomiaftalen for 2024.

Forsinkelserne på kvalitetsfondsprojektet påvirker udgifterne på øvrige anlægsarbejder, hvor planlagte apparaturanskaffelser til Nyt OUH samtidig udskydes. I alt udgør øvrige anlægsudgifter 596 mio. kr., hvilket er 121 mio. kr. lavere end forudsat i økonomiaftalen for 2024. Det samlede afløb på øvrige anlægsudgifter skal ses i sammenhæng med løft af rammerne hertil i budget 2024, og at der således har været forsinkelser i opstarten af flere projekter. Resultatet for øvrigt anlæg afspejler samtidig, at flere renoveringsarbejder, mindre it-projekter mv. er henført til regionens driftsregnskab, og dermed ikke anlægsfinansieret som oprindeligt forudsat.

Mer-/mindreudgifter grundet tidsforskydninger m.v. vil blive genbevilget i 2025.

Aktivitet

Aktiviteten på regionens sygehuse er stort set uændret i forhold til 2023. Aktiviteten i 2023 er imidlertid samlet set godt 7 pct. lavere, sammenlignet med situationen før COVID-19, jf. nedenstående tabel

	Udvikling fra 2023 til 2024		Udvikling fra før COVID til 2024	
	Mio.	Pct.	Mio.	Pct.
Odense Universitetshospital	78,3	1,0%	-667,6	-8,0%
Sygehus Lillebælt	3,9	0,1%	-195,7	-4,7%
Sygehus Sønderjylland	-47,0	-2,0%	-242,4	-9,7%
Esbjerg Grindsted Sygehus	-46,6	-2,0%	-152,8	-6,4%
Friklinikken (Grindsted)	1,3	0,9%	5,8	4,4%
I alt	-10,2	-0,1%	-1.252,9	-7,2%

Det bemærkes, at aktivitetstallene er foreløbige. Sygehusene har frist til marts 2025 til at færdigregistrere aktiviteten for 2024.

Finansieringsmodellen for sygehusene

Finansieringsmodellen for 2024 indebærer, at sygehusene i udgangspunktet er rammestyrede med populationsansvar, men med aktivitetsafregning på garantiklinikkerne. Herudover er der aktivitetsafregning for patienter fra Region Sjælland på alle afdelinger på Odense Universitetshospital. Der er desuden fortsat finansiering af væksten i særlig dyr medicin. Afregningsmodel og finansiering i forhold til Friklinikken er fortsat i 2024 som hidtil, dvs. med aktivitetsafregning ud fra en aftalt afregningssats.

Afdelinger, der i 2023 varetog garantifunktionerne, er videreført som garantiafdelinger i 2024. Ud over garantiklinikkerne er der områder, hvor det er vurderet hensigtsmæssigt, at der sker aktivitetsfinansiering som konsekvens af, at området ikke aktivitetsmæssigt er i balance. Det kan være områder, hvor der er usikkerhed om aktiviteten, områder under opbygning m.v. Aktivitetsfinansiering gælder med helårsvirkning fra årets start.

Populationsansvar defineres som ansvar for sygehusbehandling for den andel (specialevis) af patienter, som sygehusene har betjent for de enkelte kommuner indtil det tidspunkt, den nye styringsmodel trådte i kraft. Sygehusene har således ansvar for at sikre patientrettighederne i forhold til udrednings- og behandlingsretten. Det indebærer samtidig et ansvar for, at udsøgningen til andre regioner og til private ikke stiger.

Heri ligger også, at man ikke sender egne patienter videre til fx andre sygehuse, garantiklinikker og regioner, eller drosler ned for aktiviteten sidst på året. Man varetager behandlingen af den population, man har ansvar for, så patienterne i videst muligt omfang ikke har behov for at benytte sig af muligheden for frit sygehusvalg.

Med styring på populationsansvar frem for aktivitet skabes større mulighed for sygehusene til at skabe løsninger, der modvirker aktivitetspresset og bedre kan imødekomme presset for øget kvalitet. Dette kan bl.a. ske ved at udnytte de redskaber, der ligger i den syddanske forbedringsmodel i form af mere optimale patientforløb, reduktion af spild og brug af andre behandlingsformer fx telemedicin og telepsykiatri. Ligeledes vil

Sundhed

populationsansvaret give incitament til øget fokus på forebyggelse og samarbejde på tværs af sektorer, så aktivitet, der mest hensigtsmæssigt ligger i primærsektor, også flyttes ud hertil.

Der har siden 2020 været indført stykprisafregning på konkret udvalgte patientgrupper med henblik på at øge kapaciteten og afvikle ventelister. Denne model er fortsat i 2024.

Økonomisk balance

De samlede omkostninger er på 24.229,1 mio. kr., inkl. Sundheds andel af Fælles formål og administration samt renter. Heraf udgør omkostninger vedr. Psykiatrien 2.476,5 mio. kr.

I resultatet indgår COVID-19 relaterede merudgifter på ca. 51 mio. kr. til primært vaccinationer.

Positive resultater på alle sygehuse

På alle sygehusene er der opnået positive driftsresultater.

Driftsresultater 2024, inkl. saldooverførsler

	Mio.
Odense Universitetshospital	22,1
Sygehus Lillebælt	24,2
Sygehus Sønderjylland	10,2
Sydvestjysk Sygehus	27,9
Psykiatrisygehuset	59,8
I alt	144,3

Efter nogle vanskelige år styringsmæssigt som følge af COVID-19 samt konsekvenser af strejken blandt sygeplejersker har fokus været på at stabilisere og robustgøre driften samt målrette indsatsen for at nedbringe ventetider til behandling og udredning. Centrale fokusområder har i den forbindelse været at nedbringe sygefraværet, fastholdelse/rekruttering af personale og at skabe bæredygtige løsninger gennem optimering af patientforløb og en stabil øgning af kapaciteten.

Især i begyndelsen af året har forventningerne til årets resultat været negativt påvirket af et generelt forhøjet udgiftsniveau til personale forbundet med rekrutteringsproblemer, forhøjet sygefravær og deraf afledte øgede udgifter til vikarer, FEA-aftaler mv. På den baggrund har sygehusene iværksat nødvendige handlingsplaner for at sikre balance, herunder fx kvalificerede ansættelsesstop, skærper af adgangen til brug af eksterne vikarer, indgåelse af aftaler om over- og merarbejde m.v.

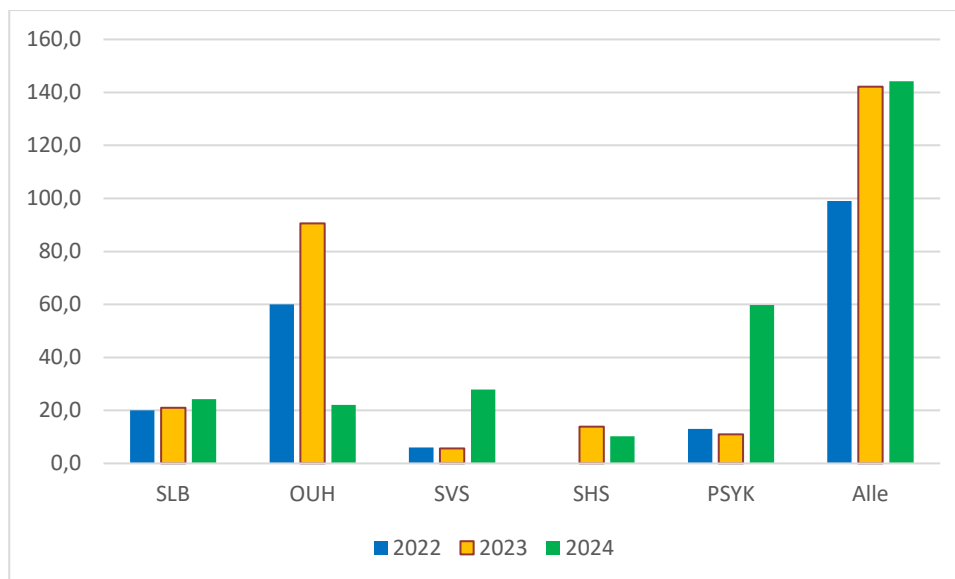
Virksomheden af iværksatte handleplaner afspejler sig i gradvise forbedringer i prognoserne frem mod et positivt driftsresultat for 2024 på alle regionens sygehuse.

Resultatet for OUH er ligeledes positivt, men ligger ca. 70 mio.kr. under resultatet for 2023. Resultatet dækker over betydelige ubalancer på de kliniske afdelinger, hvor der er indarbejdet budgetreduktioner med henblik på realisering af effektiviseringskravet frem mod Nyt OUH. På flere afdelinger er det ikke vurderet realistisk at skabe balance i 2024, og derfor har direktionen godkendt en langsommere indfasning af driftstilpasningen og transformationsbidraget på de udfordrede afdelinger. Planen skal også ses i lyset af forsinkelserne i byggeriet. Den langsommere indfasning har tillige skullet understøtte de nødvendige forbedringer i udredningsretten og behandlingsgarantien.

Sundhed

Sygehusenes resultater de seneste tre års er vist nedenfor.

Sygehusenes driftsresultater 2022-2024 (mio.kr.)



Resultaterne skal vurderes i lyset af, at Sydvestjysk Sygehus, Odense Universitetshospital og Sygehus Sønderjylland er i gang med at tilpasse omkostningerne til nye driftsniveauer ved realisering af effektiviserings-kravene ved nye sygehusbyggerier. Sydvestjysk Sygehus og Sygehus Sønderjylland har i 2024 realiseret de sidste faser heraf, mens Odense Universitetshospital skal aflevere effektiviseringskravet på ca. 440 mio. kr. tolv måneder efter patientindflytning på det nye sygehus. Sygehus Lillebælt har allerede gennemført nødvendige tilpasninger til effektiviseringskravene.

Resultatet for Psykiatrisygehuset skal ses i sammenhæng med, at tilførte midler til 10-årsplanen august 2024 er udmøntet med helårseffekt, og at det således ikke i fuld udstrækning har været muligt at anvende mindreforbruget til at kvalitetsforbedre de fysiske rammer eller på anden vis konsolidere driften. Op til 1 pct. af sygehusets driftsresultat genbevilges i 2025.

Medicin

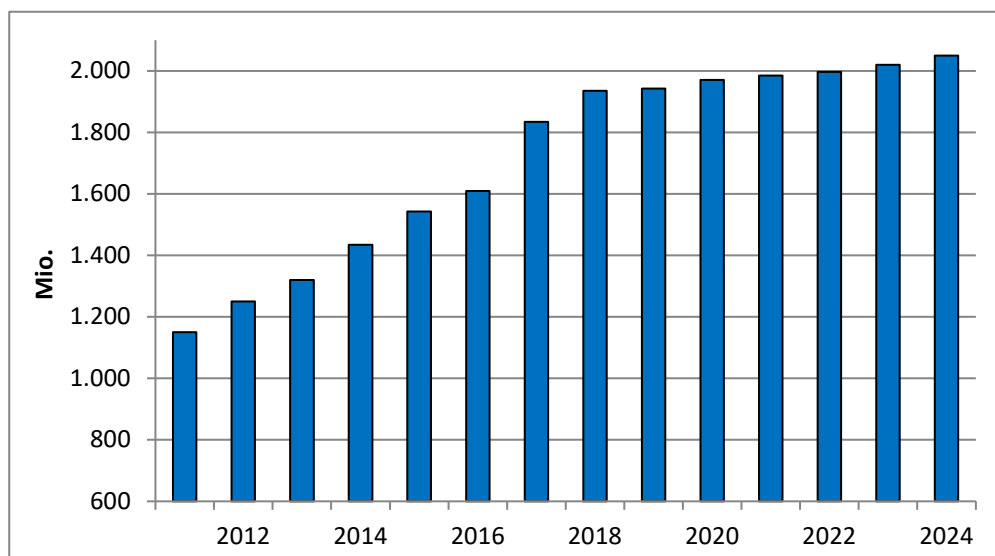
Udgifterne til sygehusmedicin løber i 2024 op i 2.050 mio. kr. og er dermed en af de største udgiftsposter på sundhedsbudgettet.

Efter en årrække med kraftig vækst i medicinpriserne har der siden 2018 været vækstrater på 0-2 % om året. Fra 2023 til 2024 er væksten på ca. 30 mio. kr. i bogførte udgifter, der til dels skyldes lagerændringer ultimo året. Den reelle udgiftsvækst vurderes at være tæt på 1 pct.

Den afdæmpede vækst de senere år skyldes dels realisering af besparelser som følge af patentudløb og deraf faldende priser inden for udvalgte præparater og dels arbejdet i Medicinrådet, som siden 2017 har haft til opgave at fremme en rationel og ensartet ibrugtagning af ny sygehusmedicin.

Udgiftsudviklingen på området fremadrettet er meget vanskelig at skønne, da der fortsat udvikles nye og dyre lægemidler, som det er svært at forudsige effekten af. Bl.a. er der store forventninger til forskellige former for immunterapi, der er en behandlingsform, hvor kroppens eget immunforsvar udnyttes til målrettet at bekæmpe kræftceller. Det drejer sig om en gruppe af effektive, men også meget dyre behandlinger.

Udgifter til sygehusmedicin 2011-2024



Store investeringer om- og tilbygning på sygehusene

Kvalitetsfondsbyggerierne omfatter kun en del af regionens samlede bygningsmasse og kan ikke stå alene. Som supplement til de fire store akutsygehuse omdannes sygehusene i Vejle, Svendborg og Sønderborg derfor parallelt hermed til specialsygehuse.

Større, igangværende eller planlagte projekter på sygehusene er opført i det følgende:

Odense Universitetshospital

- OUH-Svendborg Generalplan II: Der er foreløbigt afsat 339 mio. kr. til Generalplan II i Svendborg.
- Operationsstuer: Til etablering af to operationsstuer og udvidelse af allerede etableret operationsstue på OUH Svendborg Sygehus, er afsat 37,8 mio. kr.
- Frysehus ved Nyt OUH: Der er afsat 111 mio. kr. til etableringen heraf.
- P-hus ved Nyt OUH: Der er afsat 104 mio. kr. til etableringen heraf.
- Solcellekapacitet ved Nyt OUH: Der er afsat 39 mio. kr. til udvidelse af solcellekapaciteten i relation til Nyt OUH.
- Udvidelse af det nye OUH: Der er afsat 161,8 mio. kr. til udvidelse af kapaciteten ved Nyt OUH.
- Plasmafaresecenter: Der er afsat 74,6 mio. kr. til etableringen heraf.
- Ny profil for Nyborg Sygehus: Der er foreløbigt afsat 11,7 mio. kr. til projektering i forbindelse med en ny profil for Nyborg Sygehus.

Sygehus Lillebælt

- Generalplan II Vejle: Der er frem mod 2027 afsat 108,4 mio. kr. til generalplanen.
- Neonatal-, barsels- og fødeafsnit i Kolding: Der er afsat 88,2 mio. kr. frem mod 2027 hertil.
- Etablering af rygcenter i Kolding: Der er afsat i alt 31,7 mio. kr., hvortil kommer 22,5 mio. kr. til fysisk kapacitetsoptimering.
- Laboratoriecenter: Der er afsat 84,9 mio. kr. frem mod 2027 til ny- og ombygning i relation til laboratoriecentret i Vejle og Kolding.
- Nærhospital: Der er afsat 25,3 mio. kr. til etableringen af nærhospital i Middelfart i samarbejde med Middelfart kommune.

Sygehus Sønderjylland

- Generalplan: Der afsat samlet 311,4 mio. kr. til generalplanen, heraf 97,9 mio. kr. afsat til etape 3 og renovering af tårn 2 og 3, mens resterende 213,5 er afsat til den afsluttende fase 4 mod 2027.
- Lokaleudfordringer: Der er foreløbigt afsat 12,3 mio. kr. til at løse de lokalemæssige udfordringer i den fælles akutmodtagelse.

Sydvestjysk sygehus

- Parkeringskapacitet: Der er afsat 105 mio. kr. til udvidelsen af parkeringskapaciteten i Esbjerg.

Sundhed

- Lager- og logistikfaciliteter: Der er afsat 88 mio. kr. til etablering af lager – og logistikfaciliteter i Esbjerg.
- Generalplan: Der er afsat 218,8 i alt til færdiggørelse af generalplanen frem mod 2026.

Psykiatri

- Retspsykiatrisk afsnit: Der er afsat samlet 90,9 mio. kr. til konvertering til retspsykiatrisk afsnit i Esbjerg frem mod 2028.
- Nyt OUH psykiatriklynge: Der er afsat 112 mio. kr. til etablering af voksenpsykiatrien i relation til Nyt OUH som OPP-projekt.

Aktivitet

Ydelsesniveauet hos de alment praktiserende læger har i 2024 været på i alt 11,7 mio. afregnede kontaktydelser i dagtid. Ydelsesniveauet for speciallæger er tilsvarende på 0,8 mio. kontaktydelser. Ved speciallægerne ses en stigning i aktiviteten, mens den omvendt er faldet i almen praksis.

Syddanskernes kontakt med praksisområdet

92,6 % af alle sikrede i Region Syddanmark har i 2024 modtaget en ydelse hos enten en praktiserende læge, tandlæge, speciallæge, fysioterapeut o.a., hvortil regionen har ydet et tilskud. Det er på niveau med tidligere år. Knap 9 ud af 10 borgere i regionen har været i kontakt med deres egen læge i løbet af året.

Økonomi

Samlet udgør omkostningerne i praksisområdet 5.776,3 mio.kr. i 2024. Under ét har der været et mindreforbrug på 100,9 mio. kr. Heri indgår en overskridelse af budgettet vedr. medicintilskud på 60 mio.kr.

Resultatet skal ses i sammenhæng med, at det samlede praksisområdet i budget 2024 er tilført over 300 mio.kr., heraf 120 mio.kr. vedr. medicintilskud.

Medicintilskud: Udviklingen i forbruget af Semaglutid

Udgiften til medicintilskud er i 2024 faldet, men overstiger de skøn, der lå til grund for økonomiaftalen for 2024. Den absolut største årsag hertil vedrører diabetespræparatet Ozempic, der indeholder det aktive stof semaglutid.

Siden 2018 har patienter, der har fået ordineret præparater med Ozempic til behandling af type 2 diabetes, modtaget tilskud. Udgiften til medicintilskud steg markant i 2023 og oversteg langt de forudsætninger, som var aftalt i økonomiaftalen for 2023. Den absolut største påvirkning af økonomien stammede fra Ozempic.

Primo 2024 viste beregninger, at udgiften til Ozempic i Region Syddanmark ville ramme ca. 375 mio. kr. i 2024 med afsæt i antallet af diabetikere og den hidtidige omlægning til Ozempic. Det ville føre til en overskridelse af budgettet for tilskudsmedicin på op til 200 mio. kr., da det skønnede niveau i økonomiaftalen for 2024 ikke i tilstrækkelig grad tog højde for udviklingen i udgiften til diabetesmedicin. En overskridelse Region Syddanmark i fald så skulle finansiere inden for det samlede udgiftsloft.

Væksten fortsatte ind i årets første måneder af 2024. Sidst i april blev der indgået en aftale med Novo Nordisk om en reduktion i priserne med 34 procent. På den baggrund vurderede Lægemedelstyrelsen, at Ozempic kunne opretholde sit klausulerede tilskud. Lægemedelstyrelsen præciserede samtidig tilskudsklausulen for hvilke patienter, som kan få ordineret Ozempic med tilskud. Den nye tilskudsklausul trådte i kraft sidst i november for at give lægerne mulighed for at omlægge deres patienter; en proces som forventes at tage op mod to år. Umiddelbart herefter konstateredes en ændring i ordinationsmønsteret og udgifterne til Ozempic, jf. tabellen nedenfor

Kvartalsvis udvikling i forbruget af Ozempic

	2023				2024			
Antal patienter	15.586	16.852	14.975	15.229	15.647	16.247	15.775	14.937
Tilskudsbeløb (mio.kr.)	52,5	71,4	101,2	75,4	65,6	51,3	38,8	36,9

Indsats for at nedbringe ventetider i speciallægepraksis

Regionsrådet godkendte på mødet august en ekstraordinær indsats for at nedbringe ventetiden i speciallægepraksis.

Området har i lang tid været præget af lange ventetider inden for adskillige specialer. Ligeledes har en fuld udnyttelse af den aftalte ramme i økonomiprotokollatet bevirket et manglende incitament til at øge aktiviteten. En overskridelse af økonomirammen vil føre til et krav om en kollektiv tilbagebetaling af det overskredne beløb (via reguleringsordningen).

Regionsrådsbeslutningen blev fulgt op med indgåelse af en lokalafale med de praktiserende speciallæger. For at skabe det stærkest mulige incitament til at behandle flest mulige patienter på almindelige vederlagsfri vilkår, blev det indskrevet i aftalen at friholde meraktivitet ud over den enkelte speciallæges omsætning for 2023 for knæk og økonomiramme. Aftalen trådte i kraft den 19. september 2024 og udløb den 31. december 2024.

Aftalen er ikke fuldt evalueret, men der tegner sig et billede af mere aktivitet på enkelte specialer.

En sammenligning af antal behandlede patienter i speciallægepraksis for 4. kvartal i 2023 og 2024 viser, at der er behandlet 2,9 % flere patienter i aftaleperioden. I absolutte tal næsten 5.000 flere behandlede patienter. Der er dog store udsving mellem de enkelte specialer. Dermatologispecialet (hudlæger) samt øre-næse-halslæger har hver især behandlet ca. 2.000 flere patienter.

De praktiserende psykiatere har behandlet ca. 500 flere patienter, svarende til en stigning på 12,5 % flere patienter. Den stigende aktivitet på psykiatriområdet kan dog kun delvist tilskrives lokalaftalen, men er også en konsekvens af psykiaterne har fået mulighed for at anvende hjælpepersonale i praksis og dermed se flere patienter. Omvendt har de praktiserende øjenlæger behandlet samme antal patienter som i 4. kvartal 2023. De fleste øvrige specialer har overordnet haft ca. 3 – 5 % flere patienter.

Regnskab 2024 – Sundhed

Mio. kr., netto	Regnskab 2024	Budget		Regnskab 2023
		Oprindeligt	Ajourført	
Somatik	19.523,3	18.943,3	19.452,1	18.497,9
Psykiatri	2.476,5	2.432,6	2.602,2	2.267,3
Sygesikring	5.776,3	5.929,3	5.877,2	5.751,7
Administration, renter m.v.	2.229,3	2.016,7	2.254,1	2.001,1
Omkostninger i alt	30.005,5	29.321,9	30.185,6	28.518,1
Bloktilskud	-25.283,3	-24.766,1	-25.357,8	-24.012,6
Resultatafhængigt bidrag fra staten	-354,6	-354,6	-354,6	-344,3
Kommunale aktivitetsafhængig bidrag	-4.618,7	-4.618,7	-4.618,7	-4.476,4
Øvrige finansieringstilskud	-393,8	-319,3	-319,3	-109,0
Finansiering i alt	-30.650,4	-30.058,7	-30.650,4	-28.942,3
Driftsresultat	-645,0	-736,8	-464,8	-424,2

Fortegn: Driftsresultatet: - = finansiering større end omkostninger.

Personaleforbrug

Det samlede personaleforbrug er på 24.408 årsværk, svarende til niveauet i 2023 på 24.402 årsværk.

Social

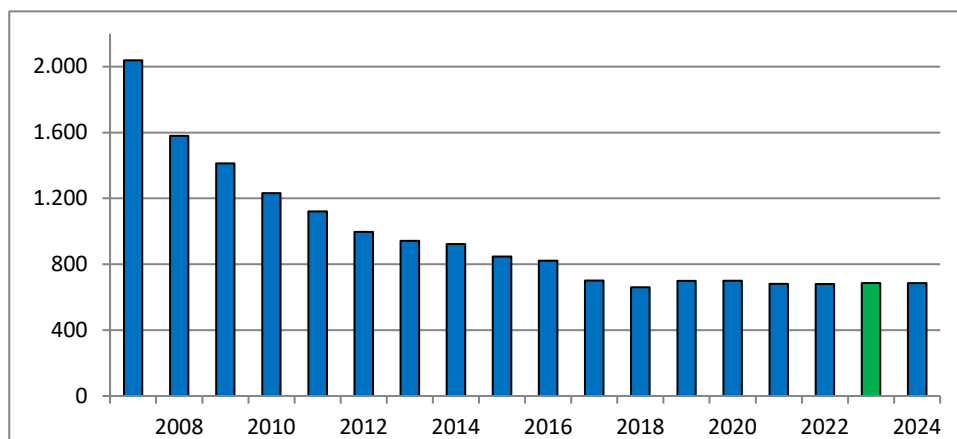
Social og Specialundervisning

Aktivitet

Regionen har i 2024 drevet fem sociale centre. Centrene leverer tilbud til særligt udsatte børn og unge, handicappede børn og unge, handicappede voksne, borgere med autisme og senhjerneskade, domfældte udviklingshæmmede, unge og voksne borgere med spiseforstyrrelse, socialpsykiatriske tilbud samt undervisningstilbud og kommunikationsydelser.

De fem centre har i alt 685 normerede pladser, hvilket stort set er på niveau med 2023.

Pladstal 2007-2024



Belægning lavere end budgetteret

På størstedelen af døgnpladserne på voksenområdet er belægningen i 2024 tæt på det budgetterede, men der har været udfordringer på enkelte døgn- og skoletilbud på børneområdet samt et enkelt nyåbnet dagtilbud på voksenområdet.

Den realiserede belægning i 2024 er samlet på 91,4 pct. og dermed ca. 5,7 pct. lavere end budgetteret.

Ved årets udgang er der 25 borgere med særforanstaltninger primært vedr. aflastningspladser på Bihuset, Autismecenter Syddanmark, hvilket er en stigning på 9 i forhold til 2023.

Samarbejde med kommunerne

Både kommuner, regioner og private driver specialiserede tilbud på det sociale område og inden for specialundervisning. Myndighedsansvaret, herunder visitation og finansiering, ligger entydigt hos kommunerne.

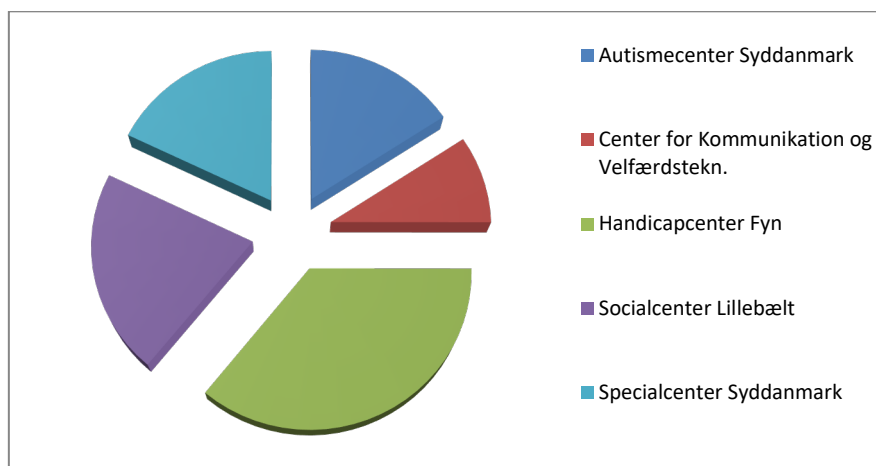
For at sikre det rette udbud af pladser udarbejder kommunerne i Syddanmark og regionen en fælles to-årig rammeaftale. Rammeaftalen for 2023-2024 er indgået i efteråret 2022.

Hvad er pengene brugt til?

De samlede omkostninger er på 1.021,1 mio. kr. brutto, og dermed ca. 112 mio. kr. højere end i 2023.

Udover at afspejle udvikling i priser og lønninger skyldes stigningen også åbning af nye tilbud og indskrivning af borgere med større og mere komplekse støttebehov end tidligere.

Social og Specialundervisning



Hvor kommer pengene fra?

Nettodriftsomkostninger vedrørende det enkelte center finansieres via takstbetaling fra kommunerne.

Herudover er Fredericiaskolen under Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi og Egely under Socialcenter Lillebælt i henhold til lovgivningen delvist objektivt finansieret af kommunerne. For CKV Odense under Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi er der aftalt en abonnementsfinansiering med kommunerne.

Regnskab 2024

Driftsresultatet for 2024 er et samlet underskud på 16,1 mio. kr.

Mio. kr.	Regnskab 2024		Regnskab 2023	
	Omkostninger	Indtægter	Omkostninger	Indtægter
Autismecenter Syddanmark	160,7	-163,1	140,9	-140,2
Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi	93,2	-92,7	90,6	-90,8
Handicapcenter Fyn	364,1	-361,9	325,0	-322,6
Socialcenter Lillebælt	215,2	-195,4	179,7	-170,1
Specialcenter Syddanmark	181,7	-186,7	164,8	-163,6
Forskydninger på centrale konti	6,2	-5,2	7,8	-5,1
I alt	1.021,1	-1.005,0	908,8	-892,3
Driftsresultat (netto)		16,1		16,4

Negativt fortegn = indtægter / positivt driftsresultat.

Årets driftsunderskud afspejler primært udfordringer på Egely, Ungehuset Røjleskov og Børnehusene Stjernen. Der er udfordringer med at fastholde og rekruttere medarbejdere, et højt sygefravær samt et stort forbrug af eksterne vikarer. Herudover har Egely og Ungehuset Røjleskov været ramt af lav belægning i 2024. Endelig har Egely de seneste år oplevet en ændret målgruppe, som har krævet et øget behov for personalemæssig tilstedeværelse af sikkerhedsmæssige årsager.

Der er udarbejdet handleplaner og iværksat initiativer for at imødekomme udfordringerne og skabe balance i økonomien.

Økonomisk balance over år

Regionen har en forsyningspligt vedr. højt specialiserede sociale tilbud. Omvendt er kommunerne ikke forpligtede til at visitere til regionens tilbud. Det kan give udfordringer for belægningen og dermed takst-indtægterne.

Ved lavere belægning end budgetteret reducerer centrene i omkostningerne. Dog er det ikke altid muligt at nedbringe disse i samme takt, som takstindtægterne falder bort. Dette skyldes, at der især er tale om løn-omkostninger, hvortil der typisk er knyttet et længere opsigelsesvarsel. Flere kommuner arbejder ud fra en strategi om at blive mere selvforsynende med hensyn til højt specialiserede ydelser, hvilket indebærer en udfordring for regionen om løbende at tilpasse kapaciteten.

Social og Specialundervisning

Det sociale område skal over tid økonomisk hvile i sig selv.

Driftsresultatet for 2024 – et underskud på 16,1 mio. kr. – tillægges resultaterne fra tidligere år, som udgør et underskud på 19,3 mio. kr. Det betyder, at det faktiske samlede akkumulerede resultat for 2024 for hele socialområdet er et underskud på 35,4 mio. kr.

Akkumuleret resultat ultimo	<u>35,4 mio. kr.</u>
Finansiering	
Dispositionsret/-pligt i 2025 (sociale centre)	21,4 mio. kr.
Dispositionsret/pligt i 2025 (centrale konti)	-4,5 mio. kr.
Takstregulering i 2025	4,3 mio. kr.
Takstregulering i 2026	14,3 mio. kr.
Balance	0,0 mio. kr.

Det samlede akkumulerede resultat på 35,4 mio. kr. omfatter underskud på centrene på 40 mio. kr. og et overskud på centrale konti på -4,5 mio. kr.

For at kunne tilrettelægge den løbende drift hensigtsmæssigt har centrene i 2024 disponeret over over-/underskud fra 2023. Tilsvarende må de i 2025 anvende over-/underskud fra 2024. Det er samlet overført et underskud på centrene på 21,4 mio. kr. til 2025

2023-resultatet medfører midlertidige takstreguleringer i 2025 på i alt 4,3 mio. kr. på Socialcenter Lillebælt, Handicapcenter Fyn, og Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi, mens 2024-resultatet i alt indebærer midlertidige takststigninger i 2026 på 14,3 mio. kr. på Socialcenter Lillebælt og Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi. Størstedelen vedrører underskud på Egely under Socialcenter Lillebælt.

Udover direkte omkostninger vedr. det enkelte center, herunder afskrivning, forrentning og hensættelser, dækker takstbetalingen desuden 0,5 pct. til udviklingsaktiviteter samt 4,40 pct. til overhead. Overhead dækker dels den centrale administration af socialområdet, dels det sociale områdes andel af omkostninger til fælles formål og administration for regionen.

I taksterne, som kommunerne betaler for at benytte regionens tilbud, indgår som nævnt også afskrivning og forrentning. Investeringer påvirker dermed ikke regionens langsigtede økonomi.

Økonomistyringen foregår ved hjælp af et økonomiopfølgningssystem NemØkonomi. Centrene anvender systemet til kvartalsvist at danne deres forventning til årets resultat, og på baggrund heraf foretager centercheferne kvartalsvise økonomirapporteringer i systemet. Derudover bruger centrene NemØkonomi til månedlig økonomiopfølgning på afdelingerne.

Anlæg

I 2024 er opførelsen af Nymarksvej i Fredericia, Autismecenter Syddanmark afsluttet. Nymarksvej er et højt specialiseret bo- og beskæftigelsestilbud til voksne med autisme. Tilbuddet har 21 pladser samt lokaler til kursusfaciliteter og ny centeradministration til Autismecenter Syddanmark.

Ligeledes er projektet med opførelse af fire permanente boliger på det sociale tilbud i Kingstrup under Socialcenter Lillebælt til borgere med senhjerneskade afsluttet i 2024. Boligerne skal erstatte fire midlertidige pavillonboliger. Opførelsen af de fire permanente boliger er nødvendig for at tilgodese efterspørgslen efter netop denne pladstype.

Udvidelse med 3 døgnpladser til voksne med autisme og ombygning af fælleskøkken på socialrådets tilbud i Teglgårdsparken i Middelfart er i gang. Byggeriet forventes færdigt i starten af sommeren 2025.

Herudover er gennemført en række større og mindre renoveringsprojekter på de sociale tilbud i Region Syddanmark.

Social og Specialundervisning

Tilvejebringelse og planlægning af et samlet erstatningsbyggeri for det nuværende autismetilbud Bihuset Døgn og Bihuset Aflastning under Autismecenter Syddanmark, er i gang. Der er i 2024 også igangsat udarbejdelsen af et beslutningsgrundlag for om den eksisterende sikret døgninstitution Egely skal om- og tilbygges, eller der skal bygges et helt nyt Egely – og efterfølgende realisere det valgte.

Personaleforbrug og sygefravær

I 2024 har det samlede personaleforbrug været på 1.416 årsværk.

Sygefraværet er i 2024 på 8,6 pct., hvilket er over måltallet på 6,5 pct. for det sociale område men lavere end i 2023.

Socialområdet har et særligt fokus på, hvordan der kan arbejdes med at nedbringe sygefraværet. Blandt andet igennem arbejde med at styrke trivslen og arbejdsmiljøet for medarbejderne, mindske antallet af arbejdsulykker og konkret håndtering af sygefraværssager.

Regional Udvikling

Aktivitet

Området omfatter den regionale udviklingsstrategi og opgaver inden for bl.a. uddannelse og kultur. Hertil kommer tilskud til den regionale, kollektive trafik samt kortlægning og oprydning af forurenede grunde og endelig planlægning, tilladelser og tilsyn på råstofområdet.

Aktiviteterne, målt i kr., svarer til det budgetterede.

Budget- og aftaleoverholdelse

Aftaleoverholdelse

De årlige aftaler med regeringen om regionernes økonomi indeholder et loft for de samlede udgifter til drift af regionale udviklingsopgaver. Loftet opgøres udgiftsbaseret, ekskl. renter.

Opr. udgiftsloft, ekskl. renter	529,3 mio. kr.
- korrektion befolkning	-0,7 mio. kr.
- lov- og cirkulæreprogram (DUT)	0,0 mio. kr.
- revideret pris- og lønskøn	-0,5 mio. kr.
Ajourført udgiftsloft	528,2 mio. kr.
Resultat, udgiftsbaseret, ekskl. renter	528,2 mio. kr.

Resultatet svarer til regionens andel af det aftalte udgiftsloft for 2024. For regionerne under ét ligger resultatet på det aftalte niveau.

Region Syddanmark modtager tilskud fra staten til oprensning af generationsforureninger. Tilskuddet og modsvarende udgifter – netto 0 kr. – indgår i driftsresultatet uden at påvirke årets udgiftsloft.

Inden for årets udgiftsloft har der været et midlertidigt råderum som følge af tidsforskydninger, tilbageløb i forhold til meddelte tilsagn om tilskud m.v. Der er derfor udbetalt i alt 3 mio. kr. til de to trafikselskaber til at understøtte omlægningen til mobilitetsselskaber.

Budgetloven

Regional Udvikling har fra starten været omfattet af et balancekrav, så der ikke kan anvendes flere midler, end der modtages i bloktilskud fra staten og udviklingsbidrag fra kommunerne.

Med budgetloven er overholdelse af udgiftsloftet imidlertid underlagt et ét-årigt perspektiv. I lyset heraf blev i 2012 udarbejdet regler for håndtering af tilsagn til tredje part, fx inden for Uddannelse og Kultur.

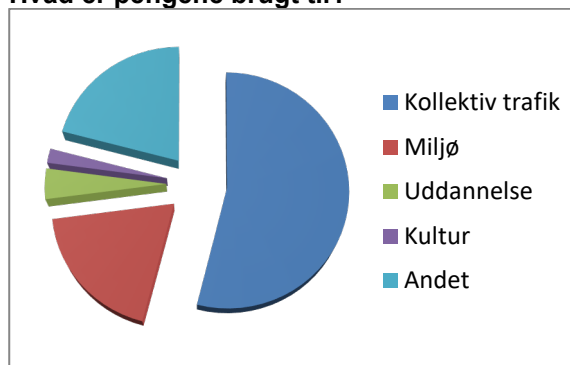
Positivt driftsresultat

De samlede omkostninger i 2024 er på 526,4 mio. kr., inkl. andel af omkostninger til Fælles formål og administration samt Renter. Da resultatet opgøres omkostningsbaseret, indgår heri også beregnede omkostninger til fx afskrivninger og feriepenge m.v.

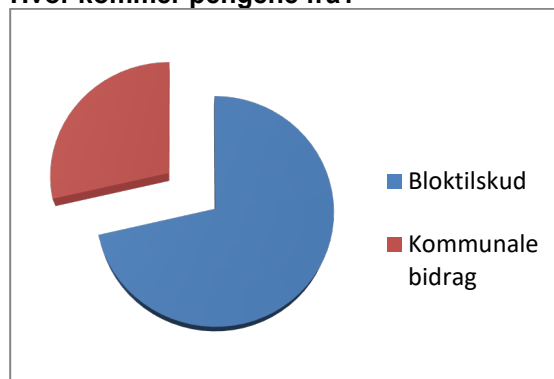
Finansieringen i form af bloktilskud fra staten og udviklingsbidrag på kommunerne er på 528,9 mio. kr.

Årets resultat skal vurderes i sammenhæng med tidligere år resultater, da der for området over tid skal være økonomisk balance.

Hvad er pengene brugt til?



Hvor kommer pengene fra?



Andet omfatter omkostninger til administration af regionale udviklingsopgaver, andel af Fælles formål og administration (hovedkonto 4) og Renter samt fx udviklingsstrategi, internationalt samarbejde mv.

Indledning

Indledningsvist bemærkes det, at en række af Regional Udviklings aktiviteter i store dele af 2024 har været påvirket af regeringens udspil til ny reform "Sundhed tæt på dig" og i særdeleshed efter indgåelse af den politisk aftale herom i form af "Sundhedsreform 2024".

Aftalen om sundhedsreform 2024 betyder, at regionernes nuværende opgaver inden for Regional Udvikling ændres markant. Regionerne vil bibeholde nogle opgaver, mens andre skal overdrages til andre aktører eller helt bortfalde.

Regionerne vil fremadrettet have opgaver inden for jordforurening, råstofindvinding på land, opgaver på uddannelsesområdet, indstillingsret til 20 pct. af socialfondsmidlerne i programperioden 2021-2027, opgaver relateret til kollektiv trafik (afventer anbefalingerne fra Ekspertudvalget om kollektiv mobilitet i hele Danmark) og opgaver relateret til det grænseoverskridende samarbejde, herunder Interreg-programmer og på kulturområdet (Region Syddanmark og Region Østdanmark).

Regionernes øvrige opgaver om regional udvikling, herunder regionernes mulighed for at udarbejde udviklingsstrategier samt aktiviteter, der relaterer sig hertil, bortfalder fra 2026. De midler, som regionerne i dag bruger på tilskud til kulturelle aktiviteter, overføres dog først til kommunerne fra 2027.

Om end der i nedenstående afsnit ikke bliver gået specifikt ind på Sundhedsreform 2024, skal de i et vist omfang ses i lyset heraf.

Regional udviklingsstrategi 2024-2027: *Sammen om fremtidens Syddanmark*

Regionsrådet godkendte i december 2023 den nye regionale udviklingsstrategi: ***Sammen om fremtidens Syddanmark***.

Den regionale udviklingsstrategi 2024-2027 sætter den overordnede retning for Region Syddanmarks udviklingsindsats. Det gør den med fire sammenhængende visioner, der viser, hvor vi skal hen, og med tre forstærkere, der sætter kraft på udviklingsindsatsen.

Med udviklingsstrategien arbejder Region Syddanmark for:

- **Et grønt og bæredygtigt Syddanmark**
- **Et kompetent og innovativt Syddanmark**
- **Et sundt Syddanmark i trivsel**
- **Et sammenhængende og attraktivt Syddanmark**

For at fremme de fire visioner arbejdes der med **tre forstærkere; partnerskaber, internationalt og dansk-tysk samarbejde**, der skal være med til at sætte kraft og styrke på den regionale udviklingsindsats.

Den regionale udviklingsstrategi har desuden fokus på **et levende regionalt folkestyre** og sætter borgerne i Syddanmark i centrum. Det er borgerne, der skal mærke effekten af de regionale tiltag. Derfor vil vi løbende inddrage borgerne i Syddanmark, og vi vil arbejde med nye måder at gå i dialog om de regionale tiltag på.

I Region Syddanmark ønsker vi at tage medansvar og bidrage til at realisere **FN's verdensmål** for bæredygtig udvikling til gavn for alle – ikke mindst de kommende generationer. Derfor sætter verdensmålene fortsat rammen for den regionale udviklingsstrategi.

Initiativer inden for strategiens visioner

Regionsrådet afsatte 10 mio. kr. i 2024 til en Strategipulje, der fortrinsvis har fokus på at iværksætte større initiativer, som - via relevante partnerskaber - bidrager til at understøtte strategiske satsninger på tværs af udviklingsstrategiens visioner og forstærkere.

I 2024 er der bevilget støtte til følgende initiativer:

- Den Syddanske Udviklingspulje for rent vand og jord: 2,0 mio. kr.
- Prøvehandling i Syddanmark – en fremtid med unge i trivsel: 0,13 mio. kr.
- Klimavenlig mad – Sygehus Lillebælt: 1,5 mio. kr.
- Klimakompetencer til Kulturaktører: 0,4 mio. kr.

Regional Udvikling

- Dansk-tysk brint infrastrukturanalyse: 0,75 mio. kr.
- Bæredygtige lægemidler: 1,0 mio. kr.
- Medvirken i Interreg-projekt Climate Blue: 0,25 mio. kr.
- Understøttelse af partnerskab for MedTech-samarbejde: 0,7 mio. kr.
- Kultur og trivsel i Syddanmark: 0,5 mio. kr.
- Borgerrettet udstilling af jordforureningsdata – øget tilgængelighed: 0,55 mio. kr.
- Fremme af samarbejde ml. kulturhuse i Region Syddanmark: 0,5 mio. kr.
- FynBus og Sydtrafiks udvikling til mobilitetsselskaber: 2,0 mio. kr.
- CoVE-konference 2025: 0,2 mio. kr.

Dansk-tysk samt internationalt samarbejde

Som en del af budgetaftale 2024 - og før aftalen om sundhedsreformen - blev det aftalt, at Region Syddanmark fsva. samarbejdet om Region Sønderjylland-Schleswig og Det Syddanske EU-kontor skulle indlede drøftelser med samarbejdspartnerne, herunder kommunerne, for sammen at vurdere potentialer for en mere fokuseret indsats, herunder identificere eventuelle trædesten for de kommende års besparelser.

Fsva. EU-kontoret er det på den baggrund aftalt, at der fra 2025 foretages en årlig to-procents besparelse i kommunernes og Region Syddanmarks kontingent. Regionsrådet har i 2024 medfinansieret det syddanske EU-kontor i 2024 med ca. 5,3 mio. kr. Midlerne er udmøntet gennem en resultatkontrakt for perioden 1. januar 2022 – 31. december 2024, der beskriver samarbejdet i EU-kontoret.

Fsva. samarbejdet i Region Sønderjylland-Schleswig er det besluttet, at dialogen med kommunerne fortsættes, og at Region Syddanmark i 2024 medfinansierer arbejdet med ca. 1,925 mio. kr.

En væsentlig finansieringskilde for grænseoverskridende dansk-tyske samarbejde er Interreg 6A for perioden 2021-2027. Regionsrådet har i 2021 besluttet at medfinansiere 6A-programmet med ni årlige rater á 1,55 mio. kr. i årene 2022-2030.

Herudover har regionsrådet fortsat en række samarbejder inden for det dansk-tyske og internationale områder, herunder blandt andet:

- String-netværket
- Nordsøkommissionen

Uddannelse

Uddannelsespuljen er i 2024 udmøntet ad to omgange.

I 1. halvår 2024 blev der givet tilskud i form af medfinansiering på i alt 14,6 mio. kr. til to ansøgninger til Den Europæiske Socialfond Plus. Projekterne, der efterfølgende fik et tilsvarende tilskud fra socialfonden, bidrager til at indfri målsætningerne i regionens uddannelsesstrategi "*Kompetencer til fremtiden*".

Uddannelsesstrategien fokuserer på tre regionale mål:

- Adgang til gode uddannelsesmuligheder i hele regionen
- Kompetencer til livet, arbejdsmarkedet og et bæredygtigt samfund
- Uddannelsesmiljøer, der fremmer unges trivsel og sundhed.

I 2. halvår blev der givet tilskud på i alt ca. 12,4 mio. kr. til 11 ansøgninger.

Den samlede bevilling fra uddannelsespuljen i 2024 på ca. 27 mio. kr. skal ses ift. et samlet budget for uddannelsesmidler (uddannelsespuljen + ekstra statslige midler til medfinansiering af socialfonden) for 2024 på ca. 26,4 mio. kr. I 2024 var der et ekstraordinært stort tilbageløb fra afsluttede projekter (i alt ca. 5,1 mio. kr.), hvilket samlet set resulterede i ca. 4,4 mio. kr. i ikke-disponerede uddannelsesmidler.

Regionerne har fået indstillingsret over 20 pct. af EU's socialfondsmidler i perioden 2021-2027. I hele perioden svarer det i Region Syddanmark til ca. 24,3 mio. kr. Efter annonceringen i januar 2024 er der samlet set udmøntet 20,6 mio. kr. af de syddanske socialfondsmidler.

Regional Udvikling

Kultur

Der har i foråret 2024 været gennemført et serviceeftersyn af puljerne under Regional Udvikling, herunder kulturpuljen. Der har af den årsag ikke været en ansøgningsrunde til kulturpuljen i foråret. Der var udmeldt en ansøgningsrunde til kulturmidlerne, både til en ordinær kulturpulje samt til en temapulje med fokus på kultur og trivsel med ansøgningsfrist 1. september 2024. Der er på den baggrund modtaget 18 ansøgninger til temapuljen om Kultur og mental trivsel og 22 ansøgninger til den ordinære kulturpulje. Ansøgningerne blev behandlet af Regionsrådet på mødet den 16. december 2025, hvor der i alt blev bevilget ca. 9 mio. kr. til 23 kulturprojekter.

Regionsrådet besluttede desuden på samme møde at indgå i samarbejdet om Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig 2025-2028 med i alt 1.043.000 kr. under forudsætning af den kommende hjemmel efter sundhedsreformen.

I 2025 er Vejle Kommune vært for DGI Landsstævne, og Regionsrådet har den 13. november 2024 godkendt udmøntning af 1,5 mio. kr. fra kulturmidlerne 2024 til at indgå en partnerskabsaftale med Vejle Kommune og DGI vedr. landsstævnet i Vejle.

Herudover har Regionsrådet i 2024 besluttet at igangsætte to kultursamarbejder med midler fra Strategipuljen: 1) 'Kultur og trivsel i Syddanmark' hvor SDU skal opsamle erfaringer og udarbejde anbefalinger til en samlet syddansk indsats for kultur og trivsel samt 2) pilotprojekt med Spinderihallerne og Kulturmaskinen med det formål at styrke samarbejde og netværksdannelse mellem kulturhuse i Syddanmark.

Region Syddanmark afholdt desuden Kulturtræf 2024 i Odense den 29. maj 2024 sammen med de syddanske kulturregioner, som denne gang handlede om Kultur og trivsel. Ca. 300 kultur- og sundhedsaktører fra Region Syddanmark og Nordtyskland deltog.

Mobilitet

FynBus og Sydtrafik står for den offentlige, kollektive trafik i Syddanmark. Det regionale rutenet er udformet efter de regionale principper for bustrafik, og det kommunale rutenet udformes i samspil hermed.

Regionsrådet vedtog i 2020 justerede principper for den regionale bustrafik og dermed rammerne for det regionale rutenet. De reviderede principper tilstræber større klarhed i opgavefordelingen mellem region, trafikselskab og kommuner vedr. den kollektive trafikbetjening. Trafikselskaberne står for den praktiske implementering af regionens principper, og det er deres ansvar, at den regionale busbetjening lever op til principperne.

Fordeling af tilskud til de to trafikselskaber sker ud fra en model, der fastsætter fordelingen efter objektive kriterier med udgangspunkt i bl.a. tal fra Danmarks Statistik. Fordelingen genberegnes årligt. Der er således tæt på budgetforudsigelighed i forhold til de enkelte budgetår.

Evt. mer-/mindreforbrug vedr. de regionale ruter udlignes i trafikselskaberne over de efterfølgende år inden for rammerne af regionens tilskud. Dette bidrager til stor budgetsikkerhed og driftsstabilitet for såvel trafik-selskaber som region.

Den regionale kollektive trafik i Syddanmark er fortsat stærkt økonomisk og passagermæssigt udfordret. Det skyldes strukturelle udfordringer i form af faldende passagergrundlag og passagerindtægter, bl.a. på grund af faldende ungdomsårgange og højere bilejerskab, kombineret med, at trafikselskaberne fortsat er ramt af høje omkostninger.

Med aftalen om regionens budget for 2023 derfor bl.a. besluttet, at trafikselskabernes bestyrelser i overensstemmelse med regionens styringsprincip får ansvar for at sikre, at budgetudligningssaldoen for den regionale bustrafik for hvert selskab er nedbragt til max. -20 mio. kr. ultimo 2026.

Trafikselskabernes regnskaber for 2024 for de regionale busruter er p.t. ikke endeligt reviderede, men tyder på et samlet underskud på ca. 20 mio. kr., fordelt med et underskud på ca. 16 mio. kr. på FynBus' regionale ruter og et underskud på ca. 4 mio. kr. for Sydtrafiks regionale ruter.

FynBus' bestyrelse har i januar 2024 vedtaget en Masterplan, der skal sikre at der frem til og med 2026 rettes op på økonomien i FynBus' regionale ruter.

Regional Udvikling

Regeringen har nedsat et ekspertudvalg, der skal komme med anbefalinger vedr. hvordan nye kollektive transportløsninger kan understøtte mobiliteten i hele landet, til takststrukturer samt anbefalinger til en hensigtsmæssig organisering af den lokale og regionale kollektive transportsektor. Ekspertudvalget forventes at komme med en samlet afrapportering og anbefalinger i 1. halvår 2025.

Det er fortsat Region Syddanmarks målsætning, at der arbejdes for en egentlig fusion af de syddanske selskaberne, men en henvendelse til kommunerne i hhv. Syd- og Sønderjylland og på Fyn, der i sidste ende skal godkende en evt. sammenslutning har vist, at der ikke er interesse for det blandt kommunerne.

I overensstemmelse med den i december 2023 vedtagne regionale udviklingsstrategi planlægger begge trafikselskaber frem til 2028 – i forbindelse med indgåelse af nye kontrakter - at omstille alle regionale busser til emissionsfri drift.

Miljø og råstoffer

Grundvandsindsats

Regionen prioriterer og igangsætter hvert år nye undersøgelser og oprensninger af jordforureninger, der udgør en risiko for værdifuldt grundvand.

I 2024 har regionen prioriteret 37 nye videregående grundvandsundersøgelser. Regionen har arbejdet på i alt 86 videregående grundvandsundersøgelser, hvoraf de fleste er videreført fra tidligere år.

I 2024 har regionen desuden igangsat 100 nye indledende grundvandsundersøgelser i højt prioriterede grundvandsområder.

Pesticidforurening af grundvand er fortsat en stor udfordring for regionens grundvandsressource, og det prioriteres derfor at deltage i tætte samarbejder med kommuner og vandforsyninger. I 2024 har regionen arbejdet med 5 partnerskabsprojekter og 1 offentlig-privat projekt med kommuner og vandforsyninger. Kommunerne og vandforsyningerne har fokus på beskyttelse af grundvandet mod fremtidig forurening, mens regionen har særligt fokus på pesticidpunktkilder samt opsporing heraf.

Overfladevand

Regionerne har indgået en aftale med staten om at screene kortlagte jordforureninger for at afklare, om de kan give anledning til forurening af overfladevand – vandløb, søer og hav – som er omfattet af vandplanerne.

Regionerne har fået tidligere fået tilført midler til undersøgelser af en del af de lokaliteter, der kan udgøre en risiko for påvirkning af målsat overfladevand. Der er udført konkrete forureningsundersøgelser af 92 lokaliteters eventuelle påvirkning af målsat overfladevand. I 2024 besluttede regeringen at afsætte midler i vandplanssammenhæng til nogle få overfladevandssager, hvilket der skal arbejdes videre med i 2025.

Undersøgelse af de resterende forurenede lokaliteter og en eventuel oprensningsindsats afventer yderligere økonomiforhandling med staten.

Generationsforureninger

I 2019 startede en række nye indsatser i forhold til generationsforureningerne i regionen. Regionens egne indsatser over for forureningerne efter Grindstedværket i Kærgård Plantage og Grindsted by er i 2019 suppleret med en statslig bevilling på 50,3 mio. kr. der anvendes til undersøgelser såvel som oprensning. På finansloven for 2021 blev derudover afsat 630 mio. kr. for perioden 2021-2025 til første fase af oprensningen af de ti generationsforureninger i Danmark, herunder tre generationsforureninger i Syddanmark. I 2024 er der afsat yderligere 550 mio. kr. fra Grøn Fond for perioden 2024-2027. Der er i Grindsted gennemført 3 nye sundhedsundersøgelser. De er blevet afleveret i 2024, og resultaterne er formidlet både skriftligt og på borgermøder. Fra 2019-2024 er der i Grindsted gennemført undersøgelser, der afklarer mulighederne for oprensning af fanen fra fabriksgrunden.

I Kærgård Plantage er der for statsmidler i årene 2021-24 gennemført fuldskalaoprensning af forureningen af grundvandet under gruberne. Oprensning forventes tilendebragt i 2027-2028.

Regional Udvikling

I Himmark Strand er der gennemført undersøgelser i 2022-24 og arbejdet med indhentning af de nødvendige miljøtilladelser. At få tilladelserne i hus kræver en omfattende og detaljeret beskrivelse af projektets konsekvenser for miljø og natur. Arbejdet hermed og dialog med de relevante myndigheder herom har fyldt meget i 2024. Udbud af oprensningsopgaven er under planlægning.

PFAS

Udbredte fund i 2021 af stofgruppen PFAS i miljøet samt skærpelse af grænseværdier har medført en væsentlig opgave for regionen samt kommuner og stat. Gennem hele 2022 har været et stort fokus på forurening og mulig forurening med PFAS, den fokus er fortsat gennem 2023 og 2024. For Region Syddanmarks vedkommende har det betydet, at der er fremrykket nye undersøgelser og revurderinger af tidligere undersøgelser som ikke tidligere har været prioriteret.

Regionen har siden 2022 taget tidligere undersøgte grunde op til revurdering, hvor det med nuværende viden vurderes at PFAS kunne udgøre et problem. Arbejdet indpasses så vidt muligt i forhold til regionens normale planlagte indsatser.

Regionerne har fra og med 2023 fået en permanent årlig ekstra bevilling på 20 mio. kr i bloktilskud. Regionen har dermed fået tildelt årligt 3,3 mio. kr. ekstra, herunder til PFAS-opgaven. Disse midler er gået til de omtalte undersøgelser, men det er langt fra tilstrækkeligt på sigt i forhold til opgavens størrelse.

Regionen prioriterer et godt samarbejde med kommunerne og øvrige aktører om vidensopbygning og undersøgelser, og der har således været afholdt vidensdelingsmøder.

Den syddanske Udviklingspulje for rent vand og jord

I aftalen om budget 2022 blev afsat 4 mio. kr. årligt i 2022-2023 og 2024 til teknologiudviklingsprojekter, som skal bidrage til vidensopbygning og effektivisering af undersøgelser og oprensninger af jord- og grundvandsforureninger. Her er store jord- og grundvandsforureninger som generations-forureningerne, PFAS, samt andre relevante emner prioriteret.

I forbindelse med udmøntningen af puljen for 2024 er igangsat seks udviklingsprojekter. Tre af projekterne omhandler udvikling indenfor PFAS-området med fokus på opsporing og vurdering af udvaskning af PFAS fra jorden, og PFAS-forurening på tidligere garverivirksomheder. Tre andre projekter har fokus på ny viden og udvikling af prøvetagning og analyser af vandprøver, om naturlige kulbrinter i jord, samt indeklimaproblemer fra vinylchlorid.

Råstoffer

Regionens opgaver omfatter kortlægning af forekomster af råstoffer, udarbejdelse af råstofplaner og efterfølgende specifikke tilladelser til råstofindvinding samt tilsyn hermed. Desuden har regionen visse tilgrænsende myndighedsopgaver.

I juni 2021 vedtog Regionsrådet "Råstofplan 2020", hvori er beskrevet seks indsatser, der skal arbejdes med i planperioden. I november 2024 besluttede Regionsrådet - på baggrund af en redegørelse, der forinden har været i offentlig høring - at den gældende råstofplan skal revideres.

Gennem de seneste år er der sket en stigning i antallet af henvendelser vedr. ændring af arealanvendelse i de udlagte råstofområder. Denne stigning er sket til trods for, at der i Råstofplan 2020 er udlagt 8200 ha mindre end i den foregående plan. Regionsrådet vedtog i 2024, principper for, hvordan det kan sikres, at udlagte områder i råstofplanen, hvor der ikke er påbegyndt gravning, ud fra en konkret vurdering delvist kan bruges til vedvarende energi i et afgrænset åremål.

Der er samlet set meddelt 17 råstofftilladelser i 2024. Som en del af sagsbehandlingen til en råstofftilladelse screenes ansøgningen jf. miljøvurderingsloven. I 2024 er der meddelt 13 screeningsafgørelser. I 2024 er der desuden meddelt en dispensation vedrørende jordtilførsel i grusgrave.

Regional Udvikling

Regnskab 2024

Mio. kr., netto	Regnskab 2024	Budget 2024		Regnskab 2023
		Oprindeligt	Ajourført	
Kollektiv trafik	284,2	283,4	284,2	278,4
Kulturel virksomhed	10,3	8,8	10,3	7,7
Uddannelse	22,0	27,4	24,0	23,0
Miljø/jordforurening	99,8	96,9	104,1	93,3
Øvrige omkostninger m.v.	110,2	112,0	106,8	109,2
Omkostninger i alt	526,5	528,5	529,3	511,7
Bloktilskud	-377,6	-378,0	-376,9	-367,3
Kommunale udviklingsbidrag	-151,3	-151,3	-151,3	-145,9
Finansiering i alt	-528,9	-529,3	-528,2	-513,2
Driftsresultat	-2,5	-0,8	1,1	-1,5

Fortegn: Driftsresultatet: - = finansiering større end omkostninger.

Personaleforbrug

Det samlede personaleforbrug er på 112 årsværk.

Region Syddanmark
Damhaven 12, 7100 Vejle
Tlf. 7663 1000

» www.rsyd.dk

18876 - Grafisk Service, Region Syddanmark - 01.2025

Forsidebilleder (fra venstre):

Foto 1: OUH Odense Universitetshospital

Foto 2: Røjleskov, Socialområdet - Måne Film | Christian Juul Mikkelsen

Foto 3: Råstof, Regional Udvikling